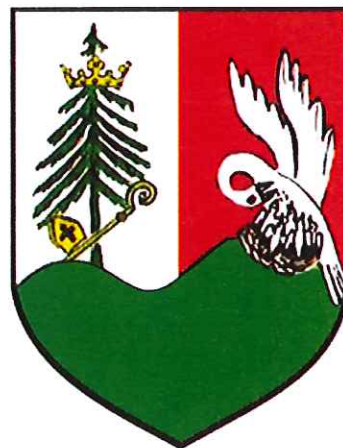

**„ Gminny Program Rewitalizacji
Gminy Jodłowa
na lata 2016 – 2020”**

Kraków, sierpień 2016

Opracowany przez	JKU EKO Konsulting Sp.z o.o. 30-252 Kraków ul. Nietoperzy 3 NIP 6772391676 REGON 36222757100000 tel./fax 12 429 94 61 PREZES ZARZĄDU <i>Janusz Kusch</i>
 JKU EKO Konsulting <u>Sp. z o.o</u> ul. Salwatorska 14 30-109 Kraków tel.12/ 429 94 61	

Spis treści

1. PODSTAWY PROGRAMU REWITALIZACJI.....	5
1.1. WSTĘP	5
1.2. METODOLOGIA OPRACOWANIA DOKUMENTU	8
1.3. NAWIĄZANIE PROGRAMU REWITALIZACJI DO DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH I PLANISTYCZNYCH	10
2. DIAGNOZA OBECNEJ SYTUACJI W GMINIE JODŁOWA.....	14
2.1. SFERA PRZESTRZENNA	14
<i>Gospodarka ściekowa.....</i>	<i>19</i>
<i>Infrastruktura techniczna i mieszkalnictwo</i>	<i>20</i>
<i>Poprawa jakości powietrza na terenie gminy.....</i>	<i>21</i>
2.2. SFERA SPOŁECZNA	22
2.3. SFERA GOSPODARCZA	31
2.4. SFERA KULTUROWA.....	32
2.5. WNIOSKI I IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW	34
2.6. METODA DELIMITACJI OBSZARÓW PROBLEMOWYCH	35
2.7. ZAŁOŻENIA PROGRAMU REWITALIZACJI	38
2.8. PARTYCYPACJA SPOŁECZNA	38
2.9. PLANOWANE PROJEKTY NA OBSZARACH REWITALIZOWANYCH W LATACH 2015 -2020	43
3. SYSTEM WDRAŻANIA I OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ PROGRAMU REWITALIZACJI	44
3.1. UREGULOWANIA PRAWNE.....	44
3.2. SYSTEM WDRAŻANIA PROGRAMU REWITALIZACJI.....	44
3.3. WSKAŹNIKI REALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI	46
4. INSTRUMENTY FINANSOWE PROGRAMU REWITALIZACJI.....	48
5. MECHANIZMY I SPOSOBY WŁĄCZANIA PRZEDSIĘBIORCÓW ORAZ INNE PODMIOTY I GRUPY AKTYWNE W PROCES REWITALIZACJI	49
6. SPOSOBY MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ PROGRAMU REWITALIZACJI	50
6.1. SPOSOBY MONITOROWANIA I OCENY PROGRAMU REWITALIZACJI.....	50
6.2. <i>PUBLIC RELATIONS</i> PROGRAMU REWITALIZACJI.....	51
7. PODSUMOWANIE	53

8. WYKORZYSTANE MATERIAŁY.....54

1. Podstawy Programu Rewitalizacji

1.1. Wstęp

Przez rewitalizację rozumie się kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne, gospodarcze, przestrzenno – funkcjonalne, techniczne lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji. Rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmacnianie jego lokalnych potencjałów (w tym także kulturowych) i jest procesem wieloletnim, prowadzonym przez interesariuszy (m.in. przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, właścicieli nieruchomości, organy władzy, itp.) tego procesu w tym przede wszystkim we współpracy z lokalną społecznością. Działania służące wspieraniu procesów rewitalizacji prowadzone są w sposób spójny : wewnątrz (poszczególne działania pomiędzy sobą) oraz zewnątrz (z lokalnymi politykami sektorowymi np. transportową, energetyczną, celami i kierunkami wynikającymi z dokumentów strategicznych i planistycznych).

Dla prowadzenia rewitalizacji wymagane są :

- a. Uwzględnienie rewitalizacji jako istotnego elementu całościowej wizji rozwoju gminy
- b. Pełna diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru rewitalizacji oraz analizie dotyczących go problemów; diagnoza obejmuje kwestie społeczne oraz gospodarcze, przestrzenno – funkcjonalne, techniczne lub środowiskowe
- c. Ustalenie hierarchii potrzeb w zakresie działań rewitalizacyjnych
- d. Właściwy dobór narzędzi i interwencji do potrzeb i uwarunkowań danego obszaru
- e. Zsynchronizowanie działań w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno – funkcjonalnej, technicznej, środowiskowej
- f. Koordynacja prowadzonych działań oraz monitorowanie i ewaluacja skuteczności rewitalizacji
- g. Realizacja wynikającej z art. 5 ust. 1 rozporządzenia ogólnego zasady partnerstwa polegającej na włączeniu partnerów w procesy programowania i realizacji projektów rewitalizacyjnych w

ramach programów operacyjnych oraz konsekwentnego, otwartego, trwałego dialogu z tymi podmiotami, grupami, których rezultaty rewitalizacji mają dotyczyć.

Ze zjawiskiem rewitalizacji związany jest tzw. stan kryzysowy. Stan ten spowodowany jest koncentracją negatywnych zjawisk społecznych takich jak bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, niski poziom edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, współwystępujący z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer:

- a. gospodarczej (w szczególności w zakresie niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw)
- b. środowiskowej (w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia, ludzi bądź stanu środowiska).
- c. przestrzenno – funkcjonalnej (w szczególności w zakresie niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, deficytu lub niskiej jakości terenów publicznych),
- d. technicznej (w szczególności w zakresie degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska),

Skale negatywnych zjawisk odzwierciedlają mierniki rozwoju opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju, w odniesieniu do wartości dla całej gminy.

Kolejnym określeniem związanym z rewitalizacją jest tzw. obszar zdegradowany. Obszarem zdegradowanym nazywamy obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy. Dotyczy to zarówno obszarów miejskich jak i wiejskich. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, pod warunkiem stwierdzenia sytuacji kryzysowej na każdym z podobszarów.

Obszarem rewitalizacji jest to natomiast obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego zamierza się prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować

terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy..

Projekty ujęte w niniejszym programie są jedynie propozycją przedsięwzięć z zakresu rewitalizacji, a ich realizacja będzie zależna od uwarunkowań finansowych, potrzeb środowiska lokalnego i możliwości technicznych.

Zadania przewidziane do wykonania w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji w okresie programowania 2016 - 2020 będą realizowane w zależności od wdrażania Funduszy Strukturalnych w Polsce i opracowywania, bądź aktualizacji, dokumentów strategicznych na szczeblu krajowym oraz regionalnym.

Działania dotyczące rewitalizacji wpisują się również w szeroki kontekst działań Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju dotyczących polityki przestrzennej kraju, w szczególności Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010 – 2020 i Koncepcji przestrzennego Zagospodarowania kraju 2030 m.in. w zakresie :

- przywrócenia i utrwalenia ładu przestrzennego
- przeciwdziałania suburbanizacji
- optymalizacji gospodarowania przestrzenią i zasobami środowiskowymi

Rewitalizacja jest obecnie jednym z priorytetów działania Rządu, co znalazło odzwierciedlenie w decyzji Prezesa Rady Ministrów w 2013 r. dotyczącej określenia Narodowego Planu Rewitalizacji (NPR).

NPR został zaprojektowany jako zestaw rozwiązań na rzecz stworzenia korzystnych warunków do prowadzenia skutecznej rewitalizacji, w odniesieniu do przygotowanej przez samorząd gminy diagnozy lokalnych potrzeb i potencjałów. NPR zakłada działania w wielu płaszczyznach, obejmujących m.in. zmiany legislacyjne, narzędzia, informacje i edukację oraz instrumenty finansowe. Mówi o kierunkach zmian, które stworzą przyjazne warunki dla prowadzenia rewitalizacji w Polsce oraz upowszechnią i usystematyzują jej prowadzenie.

Głównym celem Narodowego Programu Rewitalizacji jest poprawa warunków rozwoju obszarów zdegradowanych w wymiarze przestrzennym, społecznym, kulturowym i gospodarczym. Realizacji tego celu służyć będzie tworzenie korzystnych warunków dla prowadzenia rewitalizacji w Polsce i położenie nacisku na holistyczne, zintegrowane podejście do prowadzenia takich działań. Rewitalizację należy rozumieć jako wyprowadzenie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez przedsięwzięcia całościowe, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone we współpracy z lokalną społecznością, w sposób zaplanowany oraz zintegrowany. Natomiast powszechność NPR znajdzie odzwierciedlenie w ten sposób, że będzie on w praktyce realizował zasadę terytorializacji, wyrażającą nowe, proefektywnościowe podejście w polityce rozwoju. Podejście terytorialne oznacza koncentrację geograficzną wsparcia i dostosowanie go do lokalnych uwarunkowań i potrzeb.

Wytyczne Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie Rewitalizacji w Programach operacyjnych na lata 2014-2020

Minister Infrastruktury i Rozwoju zatwierdził Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach Operacyjnych na lata 2014-2020. Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach Operacyjnych na lata 2014 -2020 weszły w życie 3 lipca 2015r.

Na szeroko rozumiane działania rewitalizacyjne na lata 2014 -2020 przewidziano co najmniej 25 mld zł. z czego ok.22 mld. zł. będzie pochodzić z programów unijnych, a ok.3 mld ze środków budżetu państwa oraz budżetów samorządów. Dla działań rewitalizacyjnych finansowanych ze środków UE ważnym odniesieniem są horyzontalne Wytyczne Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w Programach Operacyjnych na lata 2014 -2020. Adresatami Wytycznych są Instytucje Zarządzające Regionalnymi i Krajowymi Programami Operacyjnymi. Charakter Wytycznych jest ramowy, co oznacza, że Instytucje Zarządzające poszczególnymi programami Operacyjnymi mogą opracować własne szczegółowe wytyczne w zakresie programów oraz procedur wyboru projektów Rewitalizacyjnych.

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Jodłowa – cel opracowania

Program rewitalizacji jako nakreślenie kierunków wieloletniego rozwoju, pozwala wykazać zasadność i celowość aplikowania o źródła finansowania z funduszy Unii Europejskiej, w praktyce niemożliwe jest bowiem pozyskanie środków finansowych z różnorodnych programów pomocowych Unii Europejskiej bez rzetelnego i jasnego zaprezentowania wizji rozwoju. Dodatkowo dokument ten ułatwia tworzenie studium wykonalności dla inwestycji ujętych w programie.

Nadto program rewitalizacji ma stanowić podstawę prowadzenia działań rewitalizacyjnych. Musi zatem być podstawowym instrumentem tworzącym ramy operacyjne i płaszczyznę koordynacji działań rewitalizacyjnych.

Program rewitalizacji musi mieć charakter zintegrowany, wieloaspektowy, obejmujący zidentyfikowany na podstawie przeprowadzonej diagnozy obszar kryzysowy. Procesy rewitalizacji muszą być określone przy założeniu precyzyjnego skoncentrowania na najbardziej zdegradowanych (problemowych) obszarach.

1.2. Metodologia opracowania dokumentu

W czasie tworzenia Programu przyjęto podstawowe zasady, które będą także stosowane na etapie realizacji. Należą do nich :

Zasada „programowania” – cele Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Jodłowa są realizowane w ramach kompleksowego systemu programowania wieloletniego na szczeblu lokalnym i ponadlokalnym,

co sprzyja komplementarności realizowanych przedsięwzięć. Przy tworzeniu Programu starano się wykazać jego zgodność i spójność z takimi dokumentami strategicznymi jak :

- Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Jodłowa na lata 2014 – 2020
- Studium uwarunkowań i kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Jodłowa – diagnoza stanu.
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jodłowa na lata 2008- 2017
- Program Ochrony Środowiska Gminy Jodłowa na lata 2010 -2013 z uwzględnieniem lat 2014 – 2017

Zasada „**strategicznego zarządzania rozwojem obszaru rewitalizowanego**” - Program Rewitalizacji stanowi ważne narzędzie planowania strategicznego rozwoju miejscowości i całej gminy, gdyż wpływ obszaru rewitalizowanego na rozwój miejscowości i gminy jest bardzo istotny.

Zasada „**partnerstwa**” Program Rewitalizacji jest dokumentem uwzględniającym szeroką współpracę i dialog pomiędzy podmiotami społecznymi – organizacjami pozarządowymi i przedsiębiorstwami, którzy uczestniczyli w jego tworzeniu na każdym etapie i mogli wносить uwagi.

Zasada „**koncentracji**” polega na koncentrowaniu zasobów na ograniczonej liczbie wybranych obszarów, istotnych dla trwałego długofalowego rozwoju obszaru rewitalizowanego.

Zasada „**oceny**” program będzie podlegał ocenie (odnośnie wykorzystania środków, spełnienia założeń i uzyskania przewidywanych rezultatów).

Cały przebieg procesu tworzenia programu rewitalizacji dla gminy Jodłowa, charakteryzuje się udziałem społeczności lokalnej. Tak przyjęta metodologia przynosi niewątpliwe korzyści. Codzienni uczestnicy życia społecznego gminy, wiedzą bowiem najlepiej jakie dotyczą ich problemy, co zrobić, aby w ich środowisku żyło się lepiej. Konsultacje społeczne, które zastosowano podczas powstawania programu rewitalizacji miały na celu przede wszystkim zapoznanie się z ogólną problematyką rewitalizacji oraz określeniem problemów z nią związanych.

Proces tworzenia programu rewitalizacji przebiegał w następujący sposób:

1. Spotkanie z władzami gminy
 - i. Omówienie problematyki i celów programu rewitalizacji, omówienie aktualnego stanu miejscowości (diagnoza), omówienie ram czasowych, zadań i kosztów
 - ii. Wybranie osób do kontaktu podczas tworzenia programu rewitalizacji
2. Diagnoza

2. Analiza zgromadzonych danych
3. Prace nad programem rewitalizacji
4. Prezentacja programu rewitalizacji na Sesji Rady Gminy
 - Podjęcie Uchwały przez Radę Gminy zatwierdzającą program rewitalizacji

Tworząc w ten sposób program rewitalizacji istnieje wysokie prawdopodobieństwo, że rozwiązania, które zostały w nim zapisane są właściwe i przyczynią się do rozwoju nie tylko obszaru rewitalizowanego, ale także całej gminy.

1.3. Nawiązanie Programu Rewitalizacji do dokumentów strategicznych i planistycznych

Poziom Europejski

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu – Priorytet III. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu- wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną. Ponadto wpływa na osiągnięcie 3 z 5 celów głównych ;

Cel 1 Osiągnięcie wskaźnika zatrudnienia na poziomie 75% wśród kobiet i mężczyzn w wieku 20 – 64 lata

Cel 4 Podniesienie poziomu wykształcenia, zwłaszcza poprzez dążenie do zmniejszenia odsetka osób zbyt wcześnie kończących naukę, do poniżej 10%. oraz poprzez zwiększenie do co najmniej 40% osób w wieku 30 – 34 lat mających wykształcenie wyższe lub równoważne.

Cel 5 wspieranie włączenia społecznego, zwłaszcza przez ograniczenia ubóstwa, mając na celu wyeliminowanie z ubóstwa lub wykluczenia społecznego co najmniej 20 mln. obywateli.

Poziom krajowy

Polska 2030 trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Obszar konkurencyjności i innowacyjności gospodarki: Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna: Cel 3 poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki; kapitał ludzki: Cel 6 Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”; Obszar równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski: Rozwój regionalny: cel 8 wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych; Obszar Efektywności i sprawności państwa; Kapitał społeczny: Cel 11 wzrost społecznego kapitału rozwoju

Strategia Rozwoju Kraju 2020 – Obszar strategiczny : Sprawne i efektywne państwo, Cel 3 Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywateli, kierunek: rozwój kapitału społecznego. Obszar strategiczny : Konkurencyjna gospodarka , Cel 4 Rozwój kapitału ludzkiego, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności zawodowej oraz poprawa jakości kapitału ludzkiego. Obszar strategiczny: spójność społeczna i terytorialna, Cel 1 Integracja społeczna, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności osób wykluczonych zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej zagrożonych

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010 -2020: Regiony Miasta, Obszary wiejskie – Cel Główny : Efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrost zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym

Cel 2. Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych („spójność”)

Strategia rozwoju społeczno – gospodarczego Polski wschodniej do roku 2020 – dokument służy osiągnięciu celu głównego i strategicznych kierunków działań dla Polski Wschodniej; Zasoby pracy i jakość kapitału ludzkiego – przeciwdziałanie wykluczeniu na makroregionalnym rynku pracy, wzmocnienie potencjału nowoczesnych kadr dla gospodarki opartej na wiedzy.

Poziom regionalny

Strategia Rozwoju Województwa Podkarpackiego 2020 - scenariusz szans, województwo podkarpackie zmniejsza dystans rozwojowy wobec bardziej rozwiniętych regionów kraju a także staje się liderem wśród województw Polski Wschodniej.

Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka – Cel 1 rozwijanie przewag regionu w oparciu o kreatywne specjalizacje jako przejaw budowania konkurencyjności krajowej i międzynarodowej

Kapitał ludzki i społeczny – Cel 2 rozwój kapitału ludzkiego i społecznego jako czynników; innowacyjności regionu oraz poprawy poziomu życia mieszkańców

Sieć osadnicza – Cel 3 podniesienie dostępności oraz poprawa spójności funkcjonalno – przestrzennej jako element budowania potencjału rozwoju regionu

Środowisko i energetyka - Cel 4 Racjonalne i efektywne wykorzystanie zasobów, z poszanowaniem środowiska naturalnego, sposobem na zapewnienie bezpieczeństwa i dobrych warunków życia mieszkańców oraz rozwoju gospodarczego województwa.

Poziom Lokalny

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Jodłowa na lata 2014 -2020 – Misją Gminy Jodłowa jest:

Gmina Jodłowa miejscem oferującym dostatnie warunki życia mieszkańcom, dynamicznym ośrodkiem rolniczym, miejscem przyjaznym dla turystów i inwestorów.

Obszar I – Rozwój rolnictwa i przedsiębiorczości

Cel strategiczny: Wszechstronny rozwój gospodarki polegający na modernizacji sektora rolnego, stworzeniu możliwości rozwoju agrobiznesu i podniesieniu konkurencyjności lokalnych przedsiębiorstw.

Obszar II- Ochrona środowiska

Cel strategiczny: Ochrona środowiska naturalnego, w tym ludzkiego poprzez zmniejszenie ilości zanieczyszczeń i rozbudowę infrastruktury technicznej w Gminie.

Obszar III – Rozwój turystyki i ochrona dziedzictwa kulturowego

Cel strategiczny: Budowa turystycznego wizerunku Gminy poprzez ochronę dziedzictwa kulturowego, rozwój infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej oraz aktywną promocję jej walorów.

Obszar IV - Stworzenie warunków dla rozwoju społeczności lokalnej

Cel strategiczny: Budowa kapitału społecznego poprzez zapewnienie wysokiej jakości kształcenia, bezpieczeństwa pomocy grupom zagrożonym wykluczeniem, a także dostęp do kultury i sportu.

Plan Gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Jodłowa - Głównym celem programu ograniczenia niskiej emisji na terenie gminy Jodłowa w perspektywie do roku 2020 jest redukcja ilości zanieczyszczeń emitowanych do powietrza. Przede wszystkim redukcji uleg winny, emitowane do atmosfery w wyniku spalania, zanieczyszczenia powstające przy ogrzewaniu budynków mieszkalnych. Redukcja ta przyczyni się do poprawy jakości powietrza a co się tym wiąże ochrony przyrody.

Ochrona powietrza – cele;

5. Gazyfikacja – wprowadzenie nowych systemów ogrzewania
6. Edukacja ekologiczna i podnoszenie świadomości społecznej

Program Ochrony Środowiska Gminy Jodłowa na lata 2010 -2013 z uwzględnieniem lat 2014 – 2017

Przedstawione w Programie działania zostały skierowane na realizację polityki ekologicznej w takich obszarach jak między innymi ochrona powietrza atmosferycznego.

Celem średniookresowym Programu Ochrony Środowiska do 2017 roku jest utrzymanie jakości powietrza atmosferycznego zgodnie z obowiązującymi standardami jakości środowiska, utrzymanie i ochrona obszarów o wysokich walorach przyrodniczych i kulturowych.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Jodłowa”

Zgodnie z ustawą o zagospodarowaniu przestrzennym proponuje się, aby centrum wsi Jodłowa wraz z terenem dawnego miasteczka objąć programem rehabilitacji (rewitalizacji). Dotyczy to terenów na których obecnie znajduje się stara zajezdnia autobusowa jak również plac targowy, objęte programem rewitalizacji.

Teren ten został zdeprecjonowany przez chaotyczne zagospodarowanie przeważnie obiektami dysharmonizującym w latach 60 – tych i 70 – tych XX w., co spowodowało zatarcie układu planistycznego. Dysharmonizujące z linią zabudowy rynku obiekty należy dostosować do historycznej linii pierzei rynkowych. Taką korektę niedopasowanych do otoczenia obiektów należy również zastosować na pozostałym terenie.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jodłowa na lata 2008- 2017

Misja określona w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jodłowa na lata 2008 -2017 brzmi: Gmina Jodłowa stwarza warunki do bezpiecznego, dostatniego, godnego i szczęśliwego życia jej mieszkańców przez rozwój i modernizowanie infrastruktury oraz wspieranie ekologicznego rolnictwa, agroturystyki i drobnej przedsiębiorczości.

W ramach w/w wymienionej misji wytyczono trzy najważniejsze kierunki rozwoju Gminy. Pierwszemu z nich „Postęp cywilizacyjny i poprawa życia ludności” przypisano między innymi cel operacyjny „rozbudowa infrastruktury technicznej”, który jest zgodny z działaniami podejmowanymi w Gminnym Programie Rewitalizacji na terenie wyznaczonego I obszaru rewitalizacji – poprawa estetyki i stanu technicznego zajezdni autobusowej oraz obszaru II – poprawa stanu technicznego i estetyki placu targowego.

W ramach drugiego celu operacyjnego „Rozwój przedsiębiorczości i dywersyfikacja źródeł dochodu mieszkańców” przypisano cel operacyjny „Rozwój oferty turystycznej”, który jest zgodny z działaniami podejmowanymi w III Obszarze w ramach Programu Rewitalizacji – szlak zabytkowych cmentarzy na terenie miejscowości Jodłowa. Odrestaurowane cmentarze wraz z łączącą je ścieżką edukacyjną przyczynia się do ochrony lokalnego dziedzictwa kulturowego i rozwoju przemysłu turystycznego na terenie gminy Jodłowa

2. Diagnoza obecnej sytuacji w Gminie Jodłowa

Pełna diagnoza obecnej sytuacji w Gminie Jodłowa służąca jednoznacznej i trafnej delimitacji zdegradowanych obszarów oraz zdefiniowaniu dotyczących ich problemów, obejmuje łącznie sferę przestrzenną, społeczną, gospodarczą, środowiskową oraz kulturową. W jej ramach wykonana została analiza ilościowa i jakościowa pozyskanych danych statystycznych a także sporządzona charakterystyka ważnych dla rewitalizacji deficytów i walorów obszarów, obejmująca m.in. stan infrastruktury technicznej i mieszkalnictwa, zagospodarowanie przestrzenne, wartości kulturowe, stan środowiska przyrodniczego oraz sytuację społeczną i gospodarczą.

2.1. Sfera przestrzenna

Podstawowym dokumentem określającym politykę zagospodarowania przestrzennego gminy, jest studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Jodłowa.

Na terenie gminy wprowadza się następujące strefy ochrony konserwatorskiej:

- strefa „A” – pełnej ochrony konserwatorskiej,
- strefa „B” – ochrony zachowanych zabytkowych elementów,
- strefa „E” – ochrony ekspozycji
- ochrona układów przestrzennych (ruralistycznych) wsi.

Strefa „A” pełnej ochrony konserwatorskiej.

Strefą tą obejmuje się najcenniejsze pod względem kulturowym obszary z całej struktury miejscowości z zachowanym historycznym rozplanowaniem, na których istnieją wartościowe obiekty zabytkowe, często stanowiące dominanty przestrzenne, integralnie powiązane z otaczającym je krajobrazem. Znajdujący się na nim zespół zabytkowej zabudowy wyróżnia się z całości układu przestrzennego miejscowości cechami kulturowymi tj. kompozycją przestrzenną, reprezentacyjnym lub typowym dla danego okresu a często nawet kilku epok dziejowego charakterem zabudowy i harmonijnym jej kształtowaniem.

Zniekształcenia historycznej kompozycji przestrzennej w tej strefie są nieduże.

W strefie „A” obowiązuje bezwzględny priorytet działań mających na celu zachowanie zabytkowej struktury, stąd wszelkie prace podejmowane na tym obszarze wymagają wcześniejszego uzyskania zgody na nie ze strony Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Strefa „B” ochrony zachowanych elementów zabytkowych.

Strefą tą obejmuje się zazwyczaj te tereny, których zabudowa reprezentuje wartość kulturową w skali regionalnej i lokalnej. Obejmują się nią obszary składające się z nielicznych obiektów zabytkowych rozproszonych wśród obiektów mniejszej wartości lub zabudowy bezstylowej oraz tereny bezpośrednio sąsiadujące ze strefą „A” pełnej ochrony konserwatorskiej, zabezpieczające przed lokalizacją w pobliżu zabytkowych obiektów i budowli nie komponujących się z nimi (jako strefy „przejściowej” pomiędzy zabytkowym układem strefy „A”, a współczesną zabudową).

W strefie tej istnieje konieczność zabezpieczenia przed zniszczeniem zabytkowego, dawnego układu przestrzennego i zachowania wszystkich istniejących elementów o wartościach kulturowych. Nową zabudowę oraz dysharmonizującą należy dostosować do historycznej kompozycji. Również w tej strefie wszelkie działania należy konsultować ze służbą konserwatorską.

Strefa „E” ekspozycji obiektów zabytkowych.

Strefa ta obejmuje obszar stanowiący zabezpieczenie właściwego eksponowania zespołów lub obiektów zabytkowych.

Ochrona konserwatorska w tej strefie polega na zakazie wznoszenia obiektów kubaturowych mogących przysłonić zabytkowe zespoły.

Ochrona układów przestrzennych (ruralistycznych) wsi oraz istniejącej na ich terenie zabytkowej zabudowy.

Na obszarze wszystkich miejscowości należących do gminy Jodłowa zachowały się historyczne układy planistyczne wsi. Są one obecnie dalej terenami zabudowanymi, gdzie występuje największa aktywność budowlana. Istnieje potrzeba objęcia ochroną tych terenów ze względu na możliwość zatarcia istniejącego jeszcze dawnego rozplanowania.

Na terenach tych decyzje dotyczące remontów istniejących obiektów, ich rozbudowa oraz lokacje nowych pozostają w gestii samorządu lokalnego. Przy ich wydawaniu należy jednak uwzględniać następujące wymogi i zalecenia konserwatorskie:

- maksymalnego zachowania istniejących podziałów działek i historycznego przebiegu dróg (również gruntowych);
- maksymalnego zachowania historycznego rozmieszczenia budynków w zagrodzie;
- bezwzględnego zachowania obiektów zabytkowych, zawartych w „Spisie obiektów zabytkowych gminy Jodłowa”, ich remonty i adaptacje należy uzgodnić ze służbą konserwatorską,

- Wskazane jest, aby istniejąca tradycyjna zabudowa nie objęta spisem zabytków była remontowana i adaptowana do współczesnych potrzeb z zachowaniem jej architektury i wystroju zewnętrznego (w przypadku dobrego stanu technicznego).
- Jednym z problemów Gminy jest wyprowadzenie ze stanu kryzysowego obszaru zdegradowanego na jakim znajduje się stara zajezdnia autobusowa wraz ze zniszczonym budynkiem, użytkowanym obecnie przez GZK. Niezadowolający jest także stan podłoża na terenie zajezdni, jest ono zniszczone i połamane.
- Także znajdujący się w centrum Jodłowej plac targowy, istniejący już w okresie przedwojennym jest zniszczony i wymaga odnowienia.

Rolnictwo

Gmina Jodłowa, podobnie jak cała Polska południowo-wschodnia charakteryzuje się rozdrobnieniem agrarnym.

Gospodarstwa rolne w gminie Jodłowa

Wielkość gospodarstwa	Ilość gospodarstw
gospodarstwa do 1 ha włącznie	599
gospodarstwa od 1 do 2 ha	564
gospodarstwa od 2 do 5 ha	560
gospodarstwa od 5 do 7 ha	123
gospodarstwa od 7 do 10 ha	45
gospodarstwa od 10 – do 15 ha	7
gospodarstwa od 15 – 20 ha	1
gospodarstwa od 20 do 50 ha	0

Źródło : Urząd Gminy Jodłowa, stan na 31.12.2015r.

W gminie najwięcej jest gospodarstw do 1 ha – 31,5 %, trochę mniej jest gospodarstw od 1- 2 ha – 29,6% oraz gospodarstw od 2 do 5 ha - 29,4 %. Najmniejszy procent stanowią gospodarstwa od 15 do 20 ha 0,05%.

W strukturze użytkowania gruntów dominują użytki rolne - 77%. Dalszą pozycję zajmują lasy – 18,3%, resztę, tj. 4,7% zajmują pozostałe grunty. Struktura ta różni się od przeciętnej w powiecie i województwie. Gmina dysponuje dwa razy większą powierzchnią lasów i mniejszą powierzchnią użytków rolnych. Jedną z najbardziej charakterystycznych cech, która występuje w strukturze użytkowania ziemi jest nadzwyczaj niski udział ugorów i odłogów (niecałe 10%), podczas, gdy średnia w województwie jest ponad dwa razy większa. Świadczy to, że grunty rolnicze są w dalszym ciągu intensywnie wykorzystywane, a rolnictwo jest ważną dziedziną działalności na obszarze gminy.

Gmina Jodłowa, wyróżnia się najwyższym udziałem zbóż (z wyraźną dominacją pszenicy i sporym udziałem owsa) zbliżającym się do 72% ogólnej powierzchni upraw. Powierzchnia upraw ziemniaka jest na poziomie (16%) nieco niższym od średniej w województwie. Plony zbóż są zróżnicowane gatunkowo, ale średnio kształtują się na poziomie 30 q z ha

Struktura zasiewów w gminie Jodłowa jest uzależniona od jakości gleb. Cechą charakterystyczną gminy Jodłowa jest małe zróżnicowanie gleb według klas bonitacyjnych. Grunty orne zaliczone do klas IIIa i b stanowią 49%, a grunty orne klasy IVa i b - 43,9%.

Obsada zwierząt gospodarskich wyrażona w sztukach przeliczeniowych na 100 ha wynosi 70, co oznacza, że gmina Jodłowa charakteryzuje się stosunkowo dużą liczbą zwierząt na jedno gospodarstwo. Bydło i drób hodowane jest w przeszło 2/3 gospodarstw. Trzoda chlewna w blisko połowie. Konia posiada co 20 gospodarstwo. Produkcja zwierzęca w gminie Jodłowa w decydującym stopniu opiera się na paszach gospodarskich.

Gmina Jodłowa posiada znaczny kapitał w postaci budynków i budowli. Przeważają jednak budynki małe, z reguły nieprzystosowane do prowadzenia produkcji zwierzęcej na większą skalę i w sposób nowoczesny.

Własność gruntów i budynków

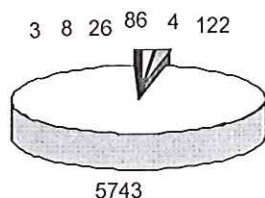
Zróżnicowana struktura własnościowa gruntów na terenie gminy jest jednym z czynników utrudniających przeprowadzenie procesu rewitalizacji, ponieważ wymaga podjęcia działań skutkujących osiągnięciem kompromisu pomiędzy oczekiwaniami i potrzebami różnych grup interesariuszy.

Strukturę gruntów przedstawia tabela poniżej :

Lp.	Własność gruntu	Powierzchnia w ha	procent
1	Skarb Państwa	86	1,4
2	Gminy i związku międzygminne	122	2,1
3	Gruntów osób fizycznych	5743	95,8
4	Gruntów kościołów i związków wyznaniowych	26	0,4
5	Gruntów powiatów	8	0,1
6	Gruntów spółek prawa handlowego	3	0,05
7	Użytkowanie wieczyste (ogółem)	4	0,06

Źródło: Urząd Gminy Jodłowa stan na 31.12.2015r.

**Struktura gruntów w Gminie Jodłowa w ha
stan na 31.12.2015**

☐ Skarb Państwa	☐ Gminy i związku międzygminne
☐ Gruntów osób fizycznych	☐ Gruntów kościołów i związków wyznaniowych
☒ Gruntów powiatów	☐ Gruntów spółek prawa handlowego
☒ Użytkowanie wieczyste (ogółem)	

Z analizy przedstawionej tabeli wynika, że największy odsetek gruntów na terenie gminy znajduje się w posiadaniu osób fizycznych.

Sieć wodociągowa

Na terenie Gminy Jodłowa brak sieci wodociągowej. Mieszkańcy korzystają głównie ze studni przydomowych.

Pod tym względem gmina należy do wyjątków na terenie powiatu dębickiego, ale także na obszarze województwa podkarpackiego, będąc obok gminy Krzywczyna jedyną gminą nieposiadającą wodociągu.

Na terenie gminy znajduje się siedem studni głębinowych, zlokalizowanych w miejscowościach: Jodłowa 4 studnie w Dęborzynie – jedna studnia, przy szkole podstawowej oraz Dzwonowej i Dębowej po jednej studni zlokalizowanej przy Centrum Kulturalno-Sportowym

Gospodarstwa domowe częściowo obsługiwane są poprzez wodociągi lokalne, grawitacyjne oparte na źródłach o małej i nieudokumentowanej wydajności prowadzące wodę bez uzdatniania i nie objętą nadzorem sanitarnym. Budowa sieci wodociągowej to jedno z priorytetowych zadań gminy.

Gospodarka ściekowa

Głównymi źródłami zanieczyszczenia wód powierzchniowych są ścieki komunalne i w mniejszym stopniu przemysłowe. Znaczący wpływ mają również spływy powierzchniowe, szczególnie z terenów stanowiących grunty orne.

Na terenie Gminy Jodłowa zbiorcza sieć kanalizacji sanitarnej wynosi 2,4 km i korzysta z niej 328 osób.

Ścieki z pozostałych gospodarstw i obiektów usługowych gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych. Znaczna część zbiorników jest nieszczelna. Część ścieków sanitarnych z gospodarstw indywidualnych wywożona jest na pola i użytki zielone.

Sieć kanalizacji sanitarnej

Długość zbiorczej sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy Jodłowa wynosi 2,4 km. Do zbiorczego systemu oczyszczania ścieków podłączone są 82 budynki. Sieć kanalizacji sanitarnej obsługuje 328 osób z terenu Gminy, co stanowi około 6 % ogółu mieszkańców.

Sieć kanalizacyjna na terenie Gminy Jodłowa:

Rok	Długość sieci kan. [km]	Budynki mieszkalne i zbiorowego zamieszkania podłączone do sieci kanalizacyjnej [szt.]	Liczba ludności korzystająca z sieci kanalizacji sanitarnej	Ścieki odprowadzone w dm ³
2010r.	2,4	74	296	11,1
2011r.	2,4	79	316	11,6
2012r.	2,4	79	316	11,6
2013r.	2,4	82	328	10,2
2014r.	2,4	82	328	10,6
2015r.	2,4	82	328	10,6

Źródło: Urząd Gminy Jodłowa

Infrastruktura techniczna i mieszkalnictwo

Infrastruktura techniczna gminy oraz zasoby i warunki mieszkaniowe determinują w znacznym stopniu jakość życia mieszkającej na danym terenie ludności. Wyposażenie gminy w infrastrukturę techniczną w sensie jej struktury, lokalizacji, jakości i dostępności ma silny wpływ na rozwój jednostki samorządu i stanowi jeden podstawowych czynników kształtujących jej atrakcyjność i konkurencyjność. Przesądza również o kosztach inwestycyjnych rewitalizacji danego obszaru. Im wyższy jest stopień rozwoju infrastruktury technicznej, tym lepsze są warunki do przeprowadzenia zaplanowanych w jej zakresie zadań. Stan wyposażenia gminy Jodłowa w wodociągi, kanalizację i sieć gazową czyli urządzenia techniczne zorganizowane w komunalnych systemach sieciowych, określa odsetek mieszkańców korzystających z instalacji do ogółu ludności gminy.

Procent mieszkańców korzystających z instalacji w odniesieniu do ogółu ludności w gminie Jodłowa i powiecie dębickim w roku 2014

Podmiot	Mieszkańcy korzystający z instalacji wodociągowej w %	Mieszkańcy korzystający z instalacji kanalizacyjnej w %	Mieszkańcy korzystający z sieci gazowej w %
Gmina Jodłowa	0	10,5	66,1
Powiat Dębicki	79,7	62,5	84,3

Źródło: Urząd Statystyczny w Rzeszowie

Mieszkalnictwo

Na terenie gminy Jodłowa brak budownictwa wielorodzinnego.

Ilość oddanych mieszkań na 10 000 mieszkańców w roku 2014 przedstawia się następująco

Mieszkania oddane do użytkowania na 10 tys. ludności w roku 2014	
Gmina Jodłowa	28
Powiat dębicki	27
Województwo podkarpackie	29

Źródło: Urząd Statystyczny w Rzeszowie

Poprawa jakości powietrza na terenie gminy

W celu poprawy jakości powietrza, Gmina przygotowała program ograniczenia niskiej emisji na terenie gminy Jodłowa w perspektywie do roku 2020. Celem programu jest redukcja ilości zanieczyszczeń emitowanych do powietrza. Przede wszystkim redukcji ulec winny emitowane do atmosfery w wyniku spalania, zanieczyszczenia powstające przy ogrzewaniu budynków mieszkalnych. Cel ten realizowany winien być przez :

- Pokazanie mieszkańcom korzyści ekonomicznych polegających na etapie eksploatacji wysokosprawnych urządzeń grzewczych
- Uświadomienie mieszkańcom zagrożeń środowiskowych wynikających ze spalania substancji toksycznych (np. plastikowych butelek, worków foliowych itp.)
- Wskazanie kierunków działań prowadzących do optymalizacji zużycia energii na cele grzewcze
- Wskazanie zasadności termoizolacji podstawowych przegród zewnętrznych w budynkach (ocieplenie ścian, dachów, stropodachów nad ostatnią ogrzewaną kondygnacją, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej).

Nie bez znaczenia jest też ograniczenie emisji zanieczyszczeń w budynkach użyteczności publicznej oraz produkcyjno usługowych. Gmina częściowo uporała się z tym problemem w budynkach użyteczności publicznej, przechodząc na ogrzewanie gazowe.

Identyfikacja problemów:

Analizując sferę przestrzenną gminy, można zidentyfikować następujące problemy:

- Niewystarczający stopień wyposażenia gminy w infrastrukturę komunalną (szczególnie brak sieci wodociągowej)

- Zły stan zajezdni w Jodłowej – konieczność zmiany nawierzchni w starej zajezdni autobusowej, położenia nowej kostki brukowej, remont istniejącego budynku na poczekalnie dla oczekujących podróżnych
- Modernizacja zaniedbanego placu targowego – zmiana nawierzchni, utworzenie stanowisk handlowych przez pomalowanie pasów.
- Brak mieszkań komunalnych i socjalnych pozostających w dyspozycji gminy
- Brak ścieżek rowerowych
- Niedostatecznie rozwinięta baza turystyczna i sportowo –rekreacyjna
- Niewystarczająca efektywność energetyczna obiektów użyteczności publicznej i budynków mieszkalnych
- Niska estetyka zabudowy i występujący lokalnie chaos przestrzenny
- Zagrożenie zniszczeniem pomników znajdujących się na terenie Gminy.

2.2. Sfera społeczna

Struktura demograficzna i społeczna

Ludność Gminy Jodłowa według danych Urzędu Gminy w dniu 31.12.2015r. szacowana była na 5460 osób, w tym 51% stanowią mężczyźni, a 49 % kobiety.

Wielkość gęstości zaludnienia, wynosząca 91 osób/km² świadczy o tym, że Gmina Jodłowa posiada mniejsze zaludnienie w stosunku do przeciętnego zaludnienia w kraju (122 osoby/km²).

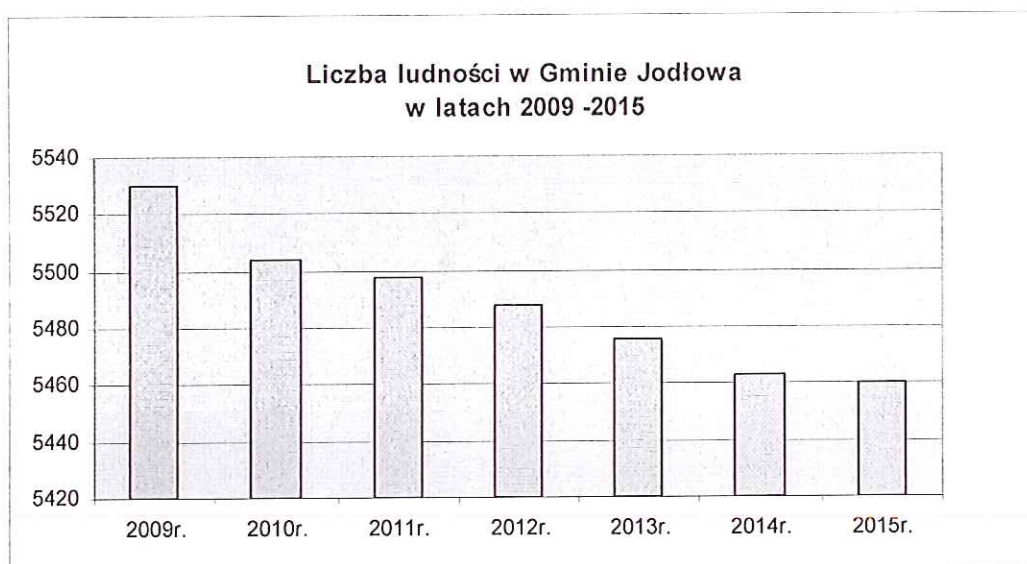
Analizując liczbę mieszkańców w Gminie w latach 2007 – 2015 można zaobserwować tendencję spadkową liczby ludności. Różnica między rokiem 2009 a 2015 wyniosła 70 osoby. W Gminie występuje przewaga mężczyzn. Wskaźnik feminizacji mierzony liczbą kobiet na 100 mężczyzn wynosi w Gminie Jodłowa 97.

Liczba ludności w Gminie Jodłowa w latach 2009 -2015 :

Rok	Ogółem	Płeć	
		Mężczyźni	Kobiety
2009r.	5530	2820	2710
2010r.	5504	2813	2691
2011r.	5498	2794	2704
2012r.	5488	2788	2700

2013r.	5476	2778	2698
2014r.	5463	2756	2707
2015r.	5460	2758	2702

Źródło: Urząd Gminy Jodłowa

Poniższej analizie dokonano dla roku 2014.

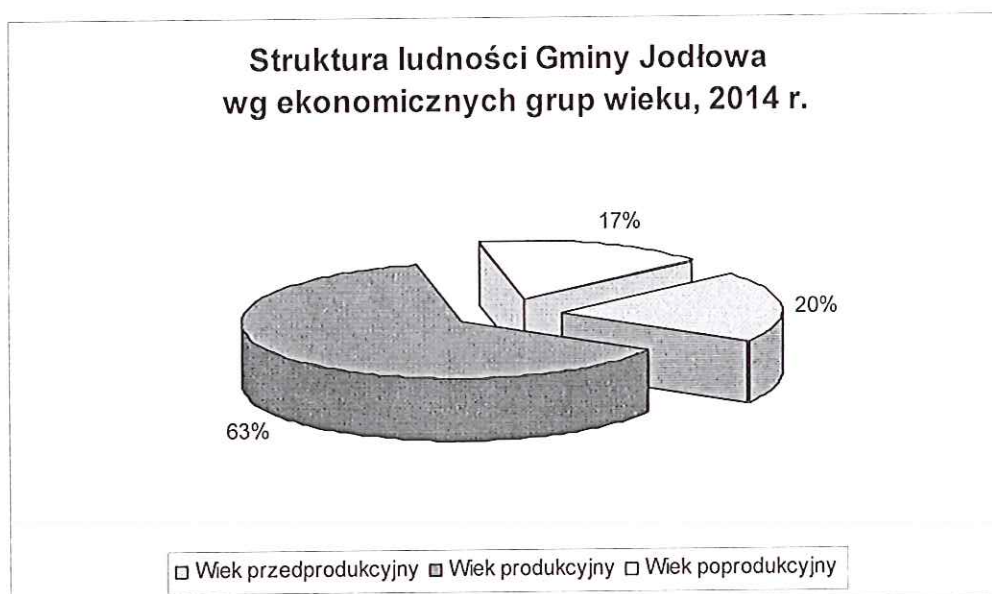
Wysoki udział ludności w wieku przedprodukcyjnym (19,88%) i produkcyjnym (62,96%) w populacji ogółem świadczy o dużym potencjale rozwojowym Gminy. Z drugiej jednak strony oznacza wzrost zasobów pracy, co przy braku rozwoju Gminy rzutować może na wysoki poziom bezrobocia. Ludność w wieku poprodukcyjnym stanowi 17,14 % ogółu populacji mieszkańców. W ciągu kilku następnych lat będzie można zauważyć tendencje wzrostową liczby osób, które przekroczą potencjalny wiek zdolności do pracy, co w perspektywie długoterminowej wskazuje na postępujący proces starzenia się ludności. Oczywistym jest negatywny wpływ tego zjawiska na przyszłościowe możliwości sektora gospodarczego gminy. Potwierdza to również wskaźnik obciążenia demograficznego, dotyczący liczby osób w wieku nieprodukcyjnym przypadającej na każde 100 osób w wieku produkcyjnym, który wynosi w Jodłowej 58,8 osób, w powiecie Dębickim 56,8. Pozwala on zakładać dalsze pogorszenie proporcji między liczbą osób w wieku produkcyjnym a nieprodukcyjnym.

Struktura ludności Gminy Jodłowa według ekonomicznych grup wieku, na dzień 31.12.2014r..

L.p.	Wyszczególnienie	Liczba ludności		
		Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
1	Wiek przedprodukcyjny	1075	590	485
2	Wiek produkcyjny	3404	1865	1539

3	Wiek poprodukcyjny	927	316	611
Gmina razem		5406	2771	2635

Źródło: Urząd Statystyczny w Rzeszowie. Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym w 2014r.

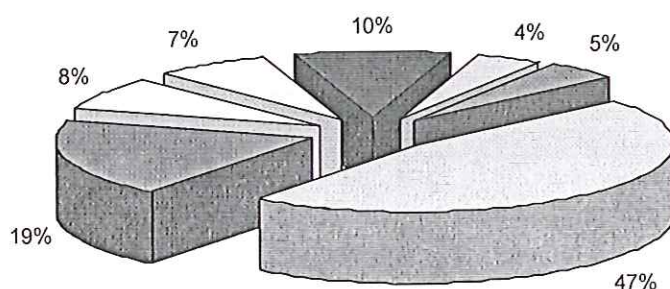
W tabeli poniżej przedstawiono ludność gminy w podziale na poszczególne sołectwa. Wynika z niej, że największa koncentracja ludności występuje na terenie miejscowości Jodłowa, która stanowi centrum społeczno – gospodarcze gminy.

Podział administracyjny Gminy Jodłowa stan na 31.12.2015r.:

L.p.	Sołectwo	Liczba mieszkańców			Powierzchnia [ha]	Gęstość załudnienia [os/km ²]
		Kobiet	Mężczyzn	Ogółem		
1	Jodłowa Dolna	1251	1270	2521		
2	Jodłowa Górna	505	497	1002		
3	Jodłowa Wisowa	205	232	437		
4	Jodłowa (łącznie)	1961	1999	3960	4082	97
5	Dęborzyn	197	195	392	416	94
6	Dębowa	266	268	534	814	66
7	Dzwonowa	155	164	219	374	85
8	Zagórze	123	132	255	306	83

Źródło: Urząd Gminy Jodłowa, stan 30.12.2015r.

Ludność Gminy Jodłowa wg podziału administracyjnego, 2015 r.

☐ Jodłowa Dolna ☒ Jodłowa Górna ☐ Jodłowa Wisowa ☐ Dęborzyn
☒ Dębowa ☐ Dzwonowa ☒ Zagórze

Czynnikami, które są bardzo istotne z punktu widzenia demografii, kształtujące liczbę ludności są: przyrost naturalny i migracje. Ruch migracyjny ludności na terenie Gminy Jodłowa wykazał w 2014 roku tendencję ujemną. Więcej osób odpływa z Gminy do miast, a mniej przybywa. Wiązać się to może z brakiem wystarczającej ilości miejsc pracy, mieszkań, czy przenoszeniem się młodych osób do miasta w poszukiwaniu wyższego standardu życia.

Saldo migracji na terenie Gminy Jodłowa i Powiatu Dębickiego, w roku 2014

Rok	Napływ	Odpływ	Saldo migracji ogółem
Gmina Jodłowa	19	32	-13
Powiat Dębicki	1384	1616	- 232

Źródło: Urząd Statystyczny w Rzeszowie

Gmina Jodłowa charakteryzuje się zerowym przyrostem naturalnym ludności. Wskaźnik przyrostu naturalnego na 1000 ludności w Gminie Jodłowa w 2014r. wyniósł 0.

Dla Gminy Jodłowa wskaźnik przyrostu naturalnego przedstawia się następująco:

Wyszczególnienie	Małżeństwa	Urodzenia żywe	Zgony		Przyrost naturalny	Przyrost naturalny na 1000 ludności
			Ogółem	W tym niemowląt		
Powiat Dębicki	816	1337	1052	0	285	5,2
Gmina Jodłowa	27	55	55	0	0	0

Źródło: Urząd Statystyczny w Rzeszowie, Ruch naturalny ludności w 2014r.

Edukacja i wychowanie przedszkolne

Edukacja rozumiana jako wychowanie, wykształcenie, nauka oraz zdobywanie wiedzy i umiejętności, pełni zasadniczą rolę w podniesieniu jakości zasobów ludzkich, a tym samym rozwiązywaniu problemów występujących na zdegradowanych obszarach gminy. Niski poziom wykształcenia, wyraźny deficyt kwalifikacji i wysoki wskaźnik przerywania kształcenia mieszkańców kwalifikuje dany teren do podjęcia działań rewitalizacyjnych. W związku z tym istotne jest, aby lokalna społeczność miała równy dostęp do edukacji przez całe życie i usługa ta świadczona była na wysokim poziomie.

Gmina Jodłowa posiada 5 szkół podstawowych z których 3 zlokalizowane są w Jodłowej, jedna w Dęborzynie i jedna w Dębowej oraz gimnazjum zlokalizowane w Jodłowej. Istotnym również wskaźnikiem pokazującym dostęp do wysokiej jakości usługi publicznej w zakresie wychowania przedszkolnego jest ilość dzieci w wieku 3-5 lat objęta wychowaniem przedszkolnym na terenie gminy. W Jodłowej oddziały przedszkolne, nie zapewniają dostatecznego dostępu dla wszystkich dzieci w gminie.

Placówki oświatowe na terenie Gminy Jodłowa

Szkoła/ Przedszkole	Liczba sal dydaktycznych	Powierzchnia dydaktyczna [m ²]	Liczba uczniów (przedszkole + szkoła)	Powierzchnia dydaktyczna na 1 ucznia	Liczba nauczycieli	Liczba uczniów na 1 nauczyciela
SP Nr 31 w Jodłowej	8	449	70+ 155	2,00	28	7
SP nr 2 w Jodłowej	8	384	17+68	4,5	14	6
SP nr 3 w	5	210	8+ 36	4,77	9	5

Jodłowej						
SP w Dębowej	7	365	13+50	5,79	12	5
SP w Dęborzynie	6	205	9+27	5,6	10	4
Gimnazjum Jodłowa	8	275	172	1,59	26	7

Źródło: Urząd Gminy Jodłowa, rok szkolny 2016/2017

Sektor pozarządowy

Organizacje pozarządowe są przejawem społeczeństwa obywatelskiego oraz jedna z form aktywności lokalnej. Odgrywają ważną rolę nie tylko w umacnianiu więzi społecznych i organizacyjnym wzmacnianiu władz lokalnych, ale także zwiększają możliwości rozwoju społecznego gminy. Według danych Urzędu Gminy na jej terenie w roku 2015 funkcjonowały 4 stowarzyszenia : „Nasz Dęborzyn”, Stowarzyszenie Koła Gospodyń Wiejskich w Jodłowej Górnej, Stowarzyszenie Koła Gospodyń Wiejskich w Dzwonowej, Ludowy Klub Sportowy w Jodłowej

Pomoc społeczna

Problemy natury socjalnej nieustannie towarzyszą przemianom społeczno – gospodarczym. Z czasem zmienia się ich rodzaj i wymiar społeczny. Świadczenia socjalne stanowią istotną część polityki społecznej gminy. Zadania w tym zakresie realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jodłowej, który utworzony został i działa na podstawie Decyzji NR 1/1990 Wójta Gminy Jodłowa z dnia 1.07.1990 w sprawie utworzenia Ośrodka Pomocy Społecznej w Jodłowej. Osobom zakwalifikowanym do pomocy, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej, udzielane są świadczenia w formie pieniężnej oraz rzeczowej.

Przyczyny udzielania wsparcia przez pomoc społeczną (zgodnie z art.7 Ustawy z dnia 12.03.2004 r. O pomocy społecznej):

Przyczyna udzielania pomocy	2013r.		2014r.		2015r.	
	Ilość osób	Liczba rodzin	Ilość osób	Liczba rodzin	Ilość osób	Liczba rodzin
ubóstwo	725	175	609	144	610	149
bezdomność	1	1	1	1	2	2
bezrobocie	351	93	325	87	294	75
niepełnosprawność	302	90	293	60	318	97
długotrwała lub ciężka choroba ¹⁸²	182	65	169	60	157	63

przemoc w rodzinie	28	4	21	3	37	9
ochrona macierzyństwa	7	2	24	8	22	5
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, w tym:	986	227	1002	239	986	239
rodziny wielodzietne	542	85	429	72	401	66
rodziny niepełne	70	19	48	14	53	15
alkoholizm	29	13	22	10	36	14

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jodłowej

Do najczęstszych przyczyn zwracania się po pomoc społeczną w roku 2015 było ubóstwo (20,00 % ogółu rodzin zwracających się po pomoc). Na terenie Gminy mieszka wiele osób w podeszłym wieku i niepełnosprawnych wymagających opieki lub rehabilitacji. Jest to problem społeczny, niestety trudny do samodzielnego rozwiązania. Pomoc z tytułu niepełnosprawności stanowiła w 2015. 13,2% ogółu pomocy udzielonej przez GOPS rodzinom. Znikoma część osób niepełnosprawnych korzysta z zasiłku dla bezrobotnych, większość z nich pozostaje głównie pod opieką i wsparciem rodzin. W wyniku ubożenia niektórych grup społecznych nasilają się takie problemy jak: konflikty w rodzinie, przemoc, rozpad małżeństw, alkoholizm. Bezradność w sprawach wychowawczo-opiekuńczych i prowadzenia gospodarstwa domowego była jedną z częstszych przyczyn zwracania się o pomoc 32,56%.

Walka z ubóstwem i wykluczeniem społecznym to jedno z ważniejszych zadań realizowanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jodłowej.

Formy pomocy społecznej udzielanej przez GOPS:

Wyszczególnienie	2013r.		2014r.		2015r.	
	Liczba udzielonych świadczeń	Kwota zł.	Liczba udzielonych świadczeń	Kwota zł.	Liczba udzielonych świadczeń	Kwota zł.
Zasiłki stałe	183	88 006	178	89 020	168	82 704
Zasiłek okresowy	136	79 357	136	65 564	143	75 271

Zasilek celowy i pomoc w naturze	508	138 848	451	137 965	467	140 091
Dożywianie dzieci w szkołach	54 372	242 804	55 703	247 784	53 658	253 156

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jodłowej

Bezrobocie

Bezrobocie to czynnik destrukcyjnie działający na wiele rodzin, powodujący degradację ekonomiczną jednostki i przyczyniający się do powstania biedy.

Według danych Urzędu Pracy w Dębicy stopa bezrobocia na terenie powiatu dębickiego w 2015r. (stan na 31.XII.) wynosiła 11,1% i była niższa niż odpowiednio, stopa bezrobocia dla województwa podkarpackiego (13,2%) oraz nieco wyższa niż dla kraju (9,8%). Z analizy danych Urzędu Pracy w Dębicy, stopa bezrobocia kształtowała się na przestrzeni lat 2010- 2015 następująco:

Stopa bezrobocia [%] na terenie powiatu Dębickiego, województwa Podkarpackiego i Polski w latach 2010 - 2015:

Rok	Powiat Dębicki	Województwo Podkarpackie	Polska
2010 r.	11,7	15,4	12,4
2011 r.	12,6	15,9	12,1
2012r.	13,6	16,4	13,4
2013r.	13,9	16,3	13,4
2014r.	12,4	13,2	11,4
2015r.	11,1	13,2	9,8

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Dębicy

Z analizy powyższej tabeli widać, że stopa bezrobocia w powiecie dębickim w przeciągu ostatnich 3 lat systematycznie spada, co jest zjawiskiem pozytywnym.

W skali roku można zaobserwować spadek stopy bezrobocia w miesiącach wiosennych i letnich, natomiast wzrost w miesiącach zimowych. Związane jest to z większą możliwością zatrudnienia latem zwłaszcza do prac sezonowych.

Struktura bezrobocia na terenie Gminy Jodłowa:

Wyszczególnienie	31.12.2013r.		31.12.2014r.		31.12.2015r.	
	Liczba bezrobotnych	Ogółem liczba	Liczba bezrobotnych	Ogółem liczba	Liczba bezrobotnych	Ogółem liczba

	Gmina Jodłowa	bezrobotnych w powiecie dębickim	Gmina Jodłowa	bezrobotnych w powiecie dębickim	Gmina Jodłowa	bezrobotnych w powiecie dębickim
Ogółem	274	8312	256	7443	214	6587
W tym z prawem do zasiłku	17	904	37	849	24	683

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Dębicy

Z przedstawionej struktury bezrobocia zaobserwować można na przestrzeni lat 2013 -2015 spadek liczby bezrobotnych w gminie Jodłowa i powiecie dębickim, co także jest zjawiskiem pozytywnym

Identyfikacja problemów :

- Postępujący proces starzenia się społeczności lokalnej
- Ujemne saldo migracji
- Niewystarczająca aktywność społeczna w organizacjach pozarządowych
- Wysoki udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej
- Wzrost zagrożenia patologiami społecznymi (uzależnienia, przemoc, ubóstwo).
- Brak podmiotów ekonomii społecznej działających na terenie gminy

2.3. Sfera gospodarcza

Struktura podstawowych branż gospodarki na terenie gminy

Sytuacja społeczno-gospodarcza na terenie Gminy Jodłowa podlega ustawicznym przemianom, z głównym ukierunkowaniem na rozwój małych i średnich przedsiębiorstw prywatnych w branży usług i małej produkcji nieprzemysłowej.

Na terenie gminy Jodłowa działa na dzień 31.12.2014r. 220 podmiotów gospodarczych, w tym w sektorze rolniczym 3 , przemysłowym 31 oraz budowlanym 33.

Liczba podmiotów gospodarczych na 10 000 ludności wynosi 407 i jest niższa niż w powiecie gdzie wynosi 677. Mała liczba firm w Gminie jest podyktowana peryferyjnym położeniem i małą chłonnością rynku wewnętrznego. Świadczy także o niskiej przedsiębiorczości mieszkańców.

	Powiat Dębicki	Gmina Jodłowa
Podmioty gospodarcze ogółem	9152	220
Sektor rolniczy	137	3
Sektor przemysłowy	1099	31
Sektor budowlany	1156	33

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca, stan na 31.12.2014r.

Identyfikacja problemów

- Niższa liczba podmiotów gospodarczych na terenie gminy Jodłowa w stosunku do Powiatu Dębickiego
- Brak Inkubatora Przedsiębiorczości
- Brak centrum lub Biura Obsługi Inwestora
- Stosunkowo niska przedsiębiorczość mieszkańców

Sfera środowiskowa

Gmina Jodłowa oznacza się wybitnymi walorami przyrodniczo – krajobrazowymi. Wysokie walory krajobrazowe gminy spowodowały, że cały jej teren znalazł się w granicach Ekologicznego Systemu Obszarów Chronionych. Część północną objęto Obszarem Chronionego Krajobrazu Pogórza Ciężkowickiego, natomiast część południowa znalazła się na terenie Parku Krajobrazowego Pasma Brzanki. Ponadto w części wschodniej gminy, w dolinie Wisłoki planowane jest utworzenie rezerwatu przyrodniczego buczyny „Dęborzyn” .

Wartości krajobrazowe gminy ponadto podnoszą liczne kapliczki i krzyże przydrożne oraz pomnikowy drzewostan. Z krajobrazem komponuje się zespół drewnianego kościoła parafialnego w Jodłowej, otoczonego pomnikowymi lipami i kamiennym ogrodzeniem z kapliczkami.

Zachowana nieliczna drewniana zabudowa (w Dęborzynie – zagroda braci Maziarków, w Zagórzcu, Jodłowej, Dębowej i Dzwonowej) integralnie współgra z otaczającym krajobrazem naturalnym.

Zgodnie ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Jodłowa nadrzędnym kierunkiem zagospodarowania będzie zachowanie oraz odtworzenie cennych wartości przyrodniczych i krajobrazowych a także udostępnienie turystyczne ciekawych terenów. Obiektami wartymi obejrzenia są zabytkowe cmentarze na terenie Gminy, cmentarze w Jodłowej, żydowski z XVII wieku oraz choleryczny, na którym pochowani są także żołnierze, którzy zginęli w czasie I wojny światowej. Gmina chciałaby zainteresować tymi obiektami przybywających turystów, ponieważ cmentarze są bardzo zaniedbane, dokonać ich odnowienia i połączyć je tzw. „ścieżką edukacyjną”.

Wydatki budżetu Gminy Jodłowa na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska

Rodzaj wydatków	2012 rok	2013 rok	2014rok
Wydatki budżetu Gminy na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska	3,0	4,0	3,9
w %			

Źródło : Urząd Statystyczny w Rzeszowie, Statystyczne Vademecum Samorządowca

Identyfikacja problemów

Podsumowując analizę sfery środowiskowej Gminy Jodłowa wyodrębnić można następujące problemy :

- Brak dobrze rozwiniętej infrastruktury turystycznej oraz osób zajmujących się profesjonalnie rozwojem turystycznym gminy
- Zaniedbane miejsca pamięci, jakimi są cmentarze na terenie Gminy
- Ograniczenia dotyczące możliwości zagospodarowania terenów, wynikające z systemu prawnej ochrony przyrody
- Zagrożenia powstawania osuwisk w rejonie Dęborzyna
- Niewielki udział wydatków na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska w wydatkach budżetu Gminy

2.4. Sfera kulturowa

Na terenie gminy zagrożone są ostatnie (jeszcze istniejące) cenne wartości kulturowe, do których obok rozplanowań miejscowości należą: zespół drewnianego kościoła parafialnego w Jodłowej (wpisanego do rejestru zabytków – nr rej. A-151 z dn. 3.11.1971r.), pozostałości dworu w Dęborzynie,. Degradacji ulegają także pomniki takie jak Pomnik Wrocławski, Pomnik Partyzantów Armii Krajowej. Szczególnie

zaniedbane są położone na terenie Gminy zabytkowe cmentarze :w Jodłowej choleryczny i żydowski oraz w Deborzynie z okresu I wojny światowej. Gmina chciałaby , aby obiekty te przypominały jej historię zarówno turystom odwiedzającym Gminę jak i jej mieszkańcom.

W ramach rewitalizacji Gmina dążyć będzie do zachowania dziedzictwa kulturowego i jego ochrony.

Ochroną konserwatorską objęto następujące elementy zabytkowe w gminie : zespół kościelny w Jodłowej, pozostałości zespołu dworskiego w Dęborzynie, zabudowę wiejską, tworzące w powiązaniu z otaczającym je krajobrazem naturalnym krajobraz kulturowy. Wartość kulturową tworzą ponadto historyczne rozplanowanie poszczególnych miejscowości, obszary stanowiące ekspozycję zespołów zabytkowych, ukryte w ziemi zabytki archeologiczne, zabytkowa zielen, cmentarz (parafialny, wojskowe, żydowski, epidemiologiczne) oraz punkty, ciągi i osie widokowe nie tylko na obiekty zabytkowe ale również na zabudowę wiejską.

Na całym obszarze gminy występują liczne obiekty nie zewidencjonowane o cechach zabytkowych i wartościach historycznych, etnograficznych i estetycznych m.in. kapliczki, figury, krzyże przydrożne, będące akcentami krajobrazowymi oraz istotnymi elementami tożsamości kulturowej gminy.

Udział wydatków na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w budżecie gminy w porównaniu do lat wcześniejszych przedstawia tabela poniżej.

Rodzaj wydatków	2010 rok	2012rok	2013rok
Wydatki budżetu gminy na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w %	0,7	2,1	4,0

Źródło: Urząd Statystyczny Rzeszów

Identyfikacja problemów:

Biorąc pod uwagę przedstawioną sferę kulturową Gminy Jodłowa można określić następujące problemy:

- Postępująca degradację techniczną niektórych obiektów zabytkowych
- Zagrożenie dalszą degradacją dziedzictwa kulturowego na terenie Gminy – szczególnie zabytkowych cmentarzy
- Niezbyt wysoki udział wydatków na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w wydatkach budżetu gminy
- Rozbiórki zabytkowych budynków drewnianych i elementów zagrod

2.5. Wnioski i identyfikacja problemów

W wyniku przeprowadzonej diagnozy obecnej sytuacji Gminy Jodłowa z uwzględnieniem wytycznych zawartych w Ustawie z dnia 09.10. 2015r. o rewitalizacji oraz Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 -2020, Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 03.07.2015r. zidentyfikowano najważniejsze problemy na terenie gminy w różnym charakterze, skali oddziaływania. W tabeli poniżej podano zbiorcze zestawienie najważniejszych problemów występujących w Gminie Jodłowa.

Lp.	Problemy w podziale na poszczególne sfery
Sfera przestrzenna	
1	Niewystarczający stopień wyposażenia gminy w infrastrukturę komunalną (szczególnie brak sieci wodociągowej)
2	Brak mieszkań komunalnych i socjalnych pozostających w dyspozycji gminy
3	Brak ścieżek rowerowych
4	Niedostatecznie rozwinięta baza turystyczna i sportowo - rekreacyjna
5	Niewystarczająca efektywność energetyczna obiektów użyteczności publicznej i budynków mieszkalnych
6	Niska estetyka zabudowy, występujący lokalnie chaos przestrzenny
7	Zły stan starej zajezdni autobusowej, zniszczona nawierzchnia, konieczność remontu budynku z przeznaczeniem na poczekalnie, położenie nowej kostki brukowej,
8	Zaniedbany plac targowy wymagający remontu
Sfera społeczna	
1	Postępujący proces starzenia się społeczności lokalnej
2	Ujemne saldo migracji
3	Niewystarczająca aktywność społeczna w organizacjach pozarządowych
4	Wysoki udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej
5	Wzrost zagrożenia patologiami społecznymi (uzależniania, przemoc, ubóstwo)
Sfera gospodarcza	
1	Niższa liczba podmiotów gospodarczych na terenie gminy Jodłowa w stosunku do Powiatu Dębickiego

2	Brak Inkubatora Przedsiębiorczości
3	Brak centrum lub Biura Obsługi Inwestora
4	Stosunkowa niska przedsiębiorczość mieszkańców
Sfera środowiskowa	
1	Brak dobrze rozwiniętej infrastruktury turystycznej oraz osób zajmujących się profesjonalnie rozwojem turystycznym gminy
2	Ograniczenia dotyczące możliwości zagospodarowania terenów, wynikające z systemu prawnej ochrony przyrody
3	Zagrożenia powstawania osuwisk w rejonie Dęborzyna
4	Niewielki udział (mimo wzrostu) wydatków na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska w wydatkach budżetu Gminy
Sfera kulturowa	
1	Postępująca degradacja techniczna niektórych obiektów zabytkowych
2	Niezbyt wysoki udział wydatków na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w wydatkach budżetu gminy
3	Rozbiórki zabytkowych budynków drewnianych i elementów zagród
5	Zagrożenie dalszą degradacją dziedzictwa kulturowego na terenie Gminy – szczególnie zabytkowych cmentarzy w Jodłowej

2.6. Metoda delimitacji obszarów problemowych

Delimitacja (delimitation), to metoda podziału obszaru problemowego Gminy dla realizacji zadań inwestycyjnych i społecznych w latach 2016 -2020, przeprowadzona na podstawie analizy dokumentów strategicznych Gminy, oceny aktualnej sytuacji społeczno- gospodarczej Gminy, obejmującej zagospodarowanie przestrzenne, infrastrukturę techniczną, gospodarkę i sferę społeczną oraz wskazania możliwości finansowych budżetu gminy i dostępnych funduszy zewnętrznych, w tym UE i EOG.

Zasadniczym celem działań Gminnego Programu Rewitalizacji jest ożywienie gospodarcze i społeczne, a także zwiększenie potencjału turystycznego i kulturalnego, w tym nadanie obiektom i terenom zdegradowanym nowych funkcji społeczno – gospodarczych poprzez : odnowę zdegradowanych obszarów przez zmianę dotychczasowych funkcji na gospodarcze, społeczne, edukacyjne, zdrowotne, rekreacyjne i turystyczne a także powiązane z nimi i przeprowadzane w tym samym czasie, rozwiązywanie problemów społecznych oraz podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej terenów

rewitalizowanych. Oznacza to, iż projekty realizowane w ramach Programów Rewitalizacji powinny przyczynić się do tworzenia miejsc pracy oraz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. Rewitalizacja to połączenie działań technicznych jak np. remonty z programami ożywienia gospodarczego i działaniem na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, występujących na tym obszarze. Jest to kompleksowy, kilkuletni proces, który odnosi się do wybranych przez samorząd terytorialny obszarów podupadłych na terenie gminy. Proces ten jest realizowany za pomocą zaplanowanych przez władze lokalne we współpracy z różnymi partnerami działań technicznych, gospodarczych i społecznych. Ze względu na wielość i częstotliwość występowania problemów społecznych w całej gminie istotne jest, aby założenia Gminnego Programu Rewitalizacji były systematycznie realizowane.

W celu dokonania wyboru obszarów problemowych, na terenie których realizowany będzie program Rewitalizacji, przeanalizowano sytuacje sołectw Gminy Jodłowa poprzez badanie wskaźników i porównanie ich ze sobą. Analiza ta dotyczyła przede wszystkim zagrożeń, degradacji infrastruktury technicznej oraz problemów społecznych, świadczących o długotrwałej degradacji tych obszarów. Dlatego do wyznaczenia granic obszarów rewitalizacji zastosowano następujące kryteria: struktura demograficzna mieszkańców, poziom bezrobocia, poziom ubóstwa, poziom przestępczości, poziom przedsiębiorczości, poziom degradacji technicznej infrastruktury i budynków, stan środowiska naturalnego. Porównanie sytuacji w sołectwach w oparciu o wymienione kryteria wykazała, na jakich obszarach występuje najwięcej problemów i w jakim natężeniu. Na tej podstawie zostały wybrane obszary, na których wdrożony zostanie Program rewitalizacji, czyli zestaw niezbędnych działań potrzebnych dla rozwoju przestrzennego i gospodarczego, oraz rozwiązywania występujących tam problemów społecznych, gospodarczych i przestrzennych.

Delimitacji przestrzennej obszarów wymagających wsparcia w ramach Programu Rewitalizacji dokonano na podstawie wieloczynnikowej analizy ilościowej i jakościowej opartej na:

1. Identyfikacji występujących na terenie gminy problemów w sferze przestrzennej, społecznej, gospodarczej, środowiskowej i kulturowej, zawartej w diagnozie obecnej sytuacji Gminy Jodłowa
2. Wytycznych krajowych i europejskich w zakresie przeprowadzenia procesu rewitalizacji oraz wyznaczenia obszarów problemowych, w tym m.in. kryteriów określonych w art. 9 ustęp 1 Ustawy z dnia 9.10.2015r. o rewitalizacji oraz kryteriów zawartych w art.47 ust.1 Rozporządzenia Komisji (WE) nr 1828/2006 z dnia 08. grudnia 2006 r. tj:
 - a) wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia
 - b) wysoka stopa długotrwałego bezrobocia
 - c) niekorzystne trendy demograficzne

- d) niski poziom wykształcenia
 - e) wysoki poziom przestępczości i wykroczeń
 - f) szczególnie wysoki stopień degradacji środowiska
 - g) niski stopień przedsiębiorczości i słaba kondycja lokalnych przedsiębiorców
 - h) wysoka liczba imigrantów, grup etnicznych i mniejszościowych lub uchodźców
 - i) porównywalnie niski poziom zasobu mieszkaniowego i degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych
 - j) niski poziom wydajności energetycznej budynków
 - k) niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru
3. Wytycznych Ministra Rozwoju Regionalnego dnia 13 sierpnia 2008 r. w zakresie programowania działań dotyczących mieszkalnictwa i określonych w nim kryteriów wyznaczania obszarów kwalifikujących się do otrzymania tego rodzaju wsparcia :
- a) wysoki poziom ubóstwa i wykluczenia
 - b) wysoka stopa długotrwałego bezrobocia
 - c) wysoki poziom przestępczości i wykroczeń
 - d) niski wskaźnik prowadzenia działalności gospodarczej
 - e) porównywalnie niski poziom wartości zasobu mieszkaniowego

Wyżej wymienione kryteria zostały poddane analizie ilościowej, pokazującej zmianę wskaźników danych statystycznych poszczególnych lat i porównanie ich na tle średniej krajowej lub analizie jakościowej charakteryzującej ważne dla rewitalizacji deficyty i walory obszarów, w tym : stan infrastruktury technicznej, zagospodarowanie przestrzenne, wartości kulturowe i ustalenia ochrony konserwatorskiej, stan środowiska przyrodniczego oraz sytuację społeczną i gospodarczą,

Założono jednak, że w okresie wdrożeniowym dokumentu, sytuacja będzie monitorowana na bieżąco i uaktualniana celem umożliwienia objęcia Programem nowych obszarów, bądź wprowadzenia nowych zadań na już istniejące.

2.7. Założenia Programu Rewitalizacji

1. Cel strategiczny rewitalizacji i horyzont czasowy dokumentu

Wyznaczony cel strategiczny rewitalizacji na terenie gminy Jodłowa do osiągnięcia w perspektywie 2020 roku to :

„Poprawa jakości życia mieszkańców zdegradowanych obszarów Gminy Jodłowa przez zmniejszenie istniejących problemów społecznych, gospodarczych, przestrzennych, środowiskowych oraz kulturowych”

Założono, że Program Rewitalizacji będzie dokumentem długookresowym, obejmującym lata 2016 - 2020. Przyjęcie takiego horyzontu czasowego jest zgodne z zaleceniami planistycznymi oraz pozwala na dostosowanie go do wymogów wynikających z perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2014 – 2020. Na obszarach rewitalizacji nie ustanowiono Specjalnej Strefy Rewitalizacji.

W dniu 06 maja 2016r. ogłoszono konsultacje społeczne dotyczące Gminnego Programu Rewitalizacji gminy Jodłowa. Po przeprowadzonych spotkaniach z mieszkańcami gminy, warsztatach zorganizowanych z udziałem firmy zewnętrznej w dniu 15.06.2016r., a także po analizie zebranych, za pomocą środków komunikacji elektronicznej informacji na temat obszarów na których skoncentrowane są negatywne zjawiska społeczne, celem konsultacji stało się zaproponowanie przez mieszkańców obszarów przeznaczonych do rewitalizacji. Zgodnie z art. 6 ustawy o rewitalizacji konsultacje trwały do 15 czerwca 2016r. Ogłoszenie o konsultacjach społecznych zostało ogłoszone w sposób zwyczajowo przyjęty oraz poprzez ogłoszenia pisemne i publikację na stronie WWW (BIP).

W wyniku przeprowadzonych konsultacji społecznych, syntezy wyników uzyskanych z przeprowadzonych za pomocą środków komunikacji elektronicznej informacji, analiz ilościowych i jakościowych obecnej sytuacji Gminy Jodłowa, jak również oczekiwań i potrzeb lokalnej społeczności, pozwoliły wyodrębnić trzy obszary kryzysowe na terenie gminy, cechujące się największą kumulacją negatywnych zjawisk i problemów, jednocześnie o zbliżonym sposobie zagospodarowania oraz podobnym charakterze i pełnionych funkcjach.

2.8. Partycypacja społeczna

Istnieją trzy rodzaje podejścia w tworzeniu różnego rodzaju dokumentów strategicznych dla samorządów terytorialnych w tym Gminnych Programów Rewitalizacji.

- Podejście eksperckie
- Podejście społeczne
- Podejście partycypacyjne

Podejście eksperckie – polega na tworzeniu dokumentów przez konsultantów zewnętrznych. Według S.R. Kłosowskiego i J. Adamskiego z LGPP „wady strategii lub innych dokumentów lokalnych do których zalicza się program rewitalizacji, tworzonych przez konsultantów zewnętrznych polegają na :

- Akademickim ,ściśle naukowym, hermetycznym traktowaniu dokumentu, oderwanym od rzeczywistych problemów gminy
- Niezrozumiałym , technicznym języku opracowania
- Stosowaniu skomplikowanych, nieczytelnych, nieklarownych opisów przedsięwzięć lub procesów
- Trudnościach z porozumieniem się z lokalną społecznością
- Trudnościach w przekonaniu mieszkańców do celów konkretnego dokumentu, braku ich utożsamiania z celami dokumentu, braku powiązania celów dokumentu z planami i oczekiwaniami społeczności lokalnej

Podejście społeczne - S.R. Kłosowski i J. Adamski dostrzegają liczne wady społecznych dokumentów lokalnych, tworzonych przez lokalnych liderów, takie jak :

- Brak możliwości skonfrontowania założeń dokumentu z doświadczeniem innych samorządów w celu uniknięcia popełnionych przez nich błędów lub skorzystania z gotowych doświadczeń, konsultanci mają pełną lub przekrojowo zanalizowaną wiedzę na ten temat
- Brak profesjonalnych narzędzi prawnych, finansowych i technicznych opisujących rzeczywistość i wizję przyszłości
- Brak rzeczowych, obiektywnych, profesjonalnych opracowań z pełnią argumentów za i przeciw, z chłodną kalkulacją korzyści i strat
- Niebezpieczeństwo tworzenia żywiołowego, chaotycznego dokumentu o wzajemnie wykluczających się celach szczegółowych
- Brak znajomości zjawisk, procesów i trendów dotyczących środowiska gospodarczego i politycznego w skali wojewódzkiej, krajowej i światowej, które mogą wpłynąć na podjęcie pewnych programów rozwojowych lub zaniechanie ich opracowania i stosowania

Podejście partycypacyjne – połączenie podejścia eksperckiego z podejściem społecznym jest najlepszym rozwiązaniem i takie rozwiązanie nazywać będziemy podejściem partycypacyjnym. Spośród wielu atutów takiego podejścia najważniejszymi są :

- przekazywanie profesjonalnej wiedzy przez ekspertów
- wysoka akceptacja społeczna dokumentu

- zwiększenie wiary obywateli w przyszłość
- zaangażowanie przedsiębiorców

Zaletami podejścia partycypacyjnego wg. S.R. Kłosowskiego i J. Adamskiego jest „podejścia społeczne i eksperckie powinny się wzajemnie uzupełniać i wspomagać w celu niwelowania wad i ograniczeń”.

Partycypacja społeczna jest wpisana w proces rewitalizacji jako fundament działań na każdym etapie tego procesu tj. diagnozowania, programowania, wdrażania, monitorowania. Skonsolidowanie wysiłków różnych podmiotów na rzecz obszaru rewitalizacji jest ważnym warunkiem sukcesu. Proces partycypacji jest zróżnicowany zależnie od stopnia, w jakim poszczególne grupy społeczności lokalnej dotknięte są problematyką obszarów kryzysowych. Zainteresować nim należy całą społeczność lokalną, choć bezpośredni udział będzie mieć społeczność zamieszkująca obszary kryzysowe.

Dlatego zorganizowano otwarte spotkania z mieszkańcami i podmiotami działającymi we wszystkich sołectwach, których celem było zaktywizowanie społeczności gminy i włączenie jej przedstawicieli do przygotowania Programu. Mieszkańcy przesyłali również za pomocą poczty elektronicznej informacje, których celem było zebranie danych o sytuacji i obszarach kryzysowych gminy, jak również określenie oczekiwań wobec powstającego Programu. Udostępniono elektroniczny formularz do zgłaszania uwag. Odbył on kilka spotkań roboczych i spacerów studyjnych. W dniu 15 czerwca zorganizowano debatę nad projektem obszaru zdegradowanego i do rewitalizacji z udziałem wszystkich sołtysów z terenu gminy oraz przedstawicielami gminy i jej jednostek. Przed wskazaniem obszaru zdegradowanego przeprowadzono szczegółową diagnozę na podstawie wiarygodnych i mierzalnych danych pozyskanych z: jednostek gminnych, GOPS, PUP, GUS, uwag zgłaszanych podczas spotkań. Projekt obszaru zdegradowanego i przeznaczonego do rewitalizacji poddano 30-dniowym konsultacjom społecznym. Realizacja Programu, począwszy od etapu jego tworzenia, odbywa się przy ścisłej współpracy z mieszkańcami, biznesem oraz lokalnymi instytucjami publicznymi. W celu dotarcia z informacją do wszystkich zainteresowanych, o przyjęciu Programu i jego harmonogramie realizacji zamieszczone zostaną informacje na stronie internetowej gminy oraz w BIP Jodłowa i na tablicy ogłoszeń. Po uchwaleniu Programu powołany zostanie Gminny Komitet Rewitalizacji, który będzie na bieżąco czuwał nad planowym wdrażaniem Programu, jego monitorowaniem i ewaluacją.

Na podstawie otrzymanych informacji przesłanych drogą elektroniczną oraz w wyniku przeprowadzonych konsultacji społecznych, Rada Gminy w drodze uchwały wyznaczyła obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk. W związku z tym do objęcia programem rewitalizacji przewidziana została miejscowość Jodłowa.

Miejscowość Jodłowa charakteryzuje się kumulacją negatywnych zjawisk społecznych, takich jak ubóstwo i wynikająca z tego wysoka liczba osób objętych pomocą społeczną (w Jodłowej na 3943 zamieszkałe osoby 22% korzysta ze świadczeń udzielanych przez GOPS), gdzie tymczasem w innych

miejsowościach gminy np. Dzwonowej ze świadczeń tych korzysta jedynie 9,4% mieszkańców, w Zagórzcu 8,1 % mieszkańców, w Dęborzynie 16% mieszkańców.

Obszar I

Centrum społeczno – gospodarcze Gminy Jodłowa – zajezdnia autobusowa

Zasięg przestrzenny – granice obszaru : obszar usytuowany jest w centralnej części gminy Jodłowa, w miejscowości Jodłowa i obejmuje swym zasięgiem starą zajezdnię autobusową wraz z budynkiem

Stan obecny i uzasadnienie wyboru obszaru: Obszar I zlokalizowany jest w centrum gminy, stanowi sferę działalności usługowej i kulturalnej. Jednocześnie z uwagi na pełnienie zasadniczych funkcji centrotwórczych, gromadzi największą liczbę sprzeczności i konfliktów rozwojowych, które prowadzą do jego degradacji technicznej i kumulacji problemów społeczno – gospodarczych. Istniejąca stara zajezdnia autobusowa ma nierówną nawierzchnię, zniszczoną i połamana. Znajdujący się na jej terenie budynek (obecnie wykorzystywany przez GZK) jest zniszczony i wymaga modernizacji. Psuje harmonie zabudowy Rynku i jego estetykę. Ponadto brak zadaszonych miejsc (wiat) dla oczekujących na autobusy podróźnych.

Zły stan zajezdni autobusowej przyczynia się do niskiej jakości terenów publicznych na terenie obszaru.

Opis wizji obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji: Po przeprowadzeniu rewitalizacji w miejsce zniszczonej nawierzchni położona zostanie kostka brukowa, co przyczyni się do poprawy jakości i zwiększenia dostępności do zmodernizowanej infrastruktury technicznej. Odnowiony budynek służyć będzie społeczności lokalnej jako poczekalnia, chroniąca przed deszczem, śniegiem a w lecie przed słońcem.

Obszar II

Sołectwo Jodłowa - plac targowy

Zasięg przestrzenny – granice obszaru: Obszar obejmujący swym zasięgiem plac targowy w miejscowości Jodłowa

Stan obecny i uzasadnienie wyboru obszaru: Istniejący od okresu przedwojennego plac targowy, posiada zniszczoną nawierzchnię, brak też oznaczenia miejsc handlowych. W takich warunkach trudno jest prowadzić sprzedaż. Plac nie posiada także ogrodzenia. Plac znajduje się w miejscowości Jodłowa, na terenie której występuje koncentracja negatywnych zjawisk takich jak ubóstwo – 22% mieszkańców korzysta z pomocy społecznych.

Opis wizji obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji: W ramach przeprowadzonej modernizacji nawierzchnia placu wyłożona zostanie kostką brukową, pomalowane zostaną linie odgradzające

poszczególne stanowiska handlowe. Plac zostanie ogrodzony. Dzięki przeprowadzonej modernizacji poprawi się estetyka placu targowego, będzie on bardziej funkcjonalny i przyczyni się do rozwoju przedsiębiorczości mieszkańców w sektorze handlu.

Obszar III

Miejscowość Jodłowa – Szlak zabytkowych cmentarzy

Zasięg przestrzenny – granice obszaru : obszar skupiony wokół cmentarza żydowskiego, istniejącego prawdopodobnie od roku 1837, położonego w miejscowości Jodłowa oraz cmentarza cholerycznego oraz z okresu I wojny światowej położonego w miejscowości Jodłowa. Cmentarze połączy droga, która obecnie jest w złym stanie technicznym.

Stan obecny i uzasadnienie wyboru obszaru : nagrobki na nieczynnym cmentarzu żydowskim są zniszczone i nieczytelne. Brak jest również drogi dojazdowej do cmentarza oraz ogrodzenia. Brak także oznakowania, nekropolia jest trudna do odnalezienia. Na cmentarzu zachowało się kilka stojących macew, inne zostały przewrócone i zostały porośnięte przez runo leśne. Działania rewitalizacyjne na tym terenie przyczynią się to zachowania i odtworzenia cennych wartości kulturowych i historycznych. Natomiast pamiątkowy cmentarz choleryczny z 1855 roku, na którym znajdują się groby żołnierzy austro – węgierskich, rosyjskich z okresu I wojny światowej oraz jodłowian, którzy zmarli w czasie epidemii cholery, jest obecnie zaniedbany, nagrobki są zniszczone. W celu zachowania dziedzictwa kulturowego tego obszaru koniecznym jest przeprowadzenie renowacji nagrobków, wykonanie alejek pomiędzy grobami, budowa drogi oraz ogrodzenia. Połączenie cmentarzy odnowioną(wyźwirowaną) drogą, która obecnie ma charakter typowej drogi polnej, postawienie przy niej tablic informujących o historii zabytkowych cmentarzy może stać się atrakcją turystyczną gminy.

Opis wizji obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji : Odrestaurowane cmentarze wraz z łączącą je ścieżką edukacyjną przyczynia się do ochrony lokalnego dziedzictwa kulturowego i rozwoju przemysłu turystycznego na terenie gminy Jodłowa.

2.9. Planowane projekty na obszarach rewitalizowanych w latach 2015 -2020

Lp.	Nazwa projektu Podmiot realizujący	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja oraz termin realizacji	Prognozowane rezultaty, odniesienie do przyjętych celów	Fundusz	Szacunkowa wartość projektu w PLN
1	Rewitalizacja centrum społeczno – gospodarczego Gminy Jodłowa – podmiot realizujący Gmina Jodłowa	Wyłączenie starej zajezdni autobusowej z ruchu, budowa nowej zajezdni, wyłożenie kostką brukową rynku	Obszar I, miejscowość Jodłowa, realizacja II półrocze 2018r.	Poprawa jakości i zwiększenie dostępności do infrastruktury technicznej	EFRR – RPO WP 2014 -2020	300 -500 tys
2	Rewitalizacja placu targowego w centrum Jodłowej wraz z rewitalizacją budynków - podmiot realizujący Gmina Jodłowa	Wykonanie ogrodzenia, utwardzenie nawierzchni kostką brukową	Obszar II , miejscowość Jodłowa, realizacja I półrocze 2018r.	Zwiększenie funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznej, rozwój przedsiębiorczości mieszkańców w sektorze handlu.	EFOR/EFS	1 mln.
3	Odnowienie cmentarzy w Jodłowej wraz z łączącą je drogą – Szlak zabytkowych cmentarzy - podmiot realizujący Gmina Jodłowa	Modernizacja drogi łączącej obydwa cmentarze, postawienie tablic informacyjnych dotyczących cmentarzy, renowacja nagrobków	Obszar III miejscowość Jodłowa, realizacja I półrocze 2018r.	Zachowanie i odtworzenie cennych wartości kulturowych i historycznych. Rozwój przemysłu turystycznego bazującego na lokalnych zasobach dziedzictwa kulturowego	EFRR – RPO WP 2014 -2020	1,2 mln

Objaśnienia skrótów :

EFRR – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

RPO WP – Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2015 -2020

EFS – Europejski Fundusz Społeczny

3. System wdrażania i oczekiwane wskaźniki osiągnięć Programu Rewitalizacji

3.1. Uregulowania prawne

Na podstawie art. 18 ustęp 2 pkt. 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r o samorządzie gminnym oraz art. 17 ustęp 1 ustawy z dnia 9 października 2015r o rewitalizacji oraz w związku z wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 -2020 Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 lipca 2015r. Rada Gminy Jodłowa w dniu 20.07.2015 podjęła Uchwałę NR VII/36/15 w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji.

Zgodnie z art. 7 ustęp 1,2,3 i 4 Ustawy o rewitalizacji , w okresie 3 miesięcy po uchwaleniu Programu Rewitalizacji, powołany zostanie w drodze zarządzenia wójta Gminy Jodłowa, Komitet Rewitalizacji.

Koszty zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji określono na 1000 zł – 2000 zł rocznie. Harmonogram realizacji zadań ustalono na I i II połowę 2018r.

3.2. System wdrażania Programu Rewitalizacji

Program Rewitalizacji jest dokumentem ponadkadencyjnym, określającym cele i plany działań na kilka lat, dlatego ważnym elementem decydującym o skuteczności realizacji jego założeń jest skuteczny i zintegrowany system wdrażania.

Dla zagwarantowania, że przyjęte postanowienia będą konsekwentnie realizowane, zapewnione winny być warunki organizacyjne i instytucjonalne do ich wdrażania i weryfikacji. Podmiotem zarządzającym dokumentem w Gminie Jodłowa będzie Wójt gminy. Przyjęto, że program rewitalizacji Gminy Jodłowa ma formułę otwartą, co oznacza, że w przypadku zmiany wymogów prawnych, pojawienia się nowych problemów oraz wykreowania nowych projektów – będzie on aktualizowany. Projekty odpowiadające na zidentyfikowane problemy będą systematycznie przygotowywane w całym okresie wdrożenia. Ich konkretni odbiorcy i zakres, determinowane będą aktualnymi warunkami sytuacji społeczno – gospodarczej gminy oraz regionu jak również potrzebami i oczekiwaniami mieszkańców o bszarów kryzysowych, poziomem zaangażowania podmiotów lokalnych w planowane działania, możliwościami budżetu gminy oraz dostępnością środków zewnętrznych. Zadania określone w Programie Rewitalizacji realizowane będą w oparciu o system wdrażania pomocy strukturalnej Unii Europejskiej

Współpraca pomiędzy sektorem publicznym, społecznym i gospodarczym

Wdrażanie projektów rewitalizacyjnych na zdegradowanych terenach Gminy Jodłowa dokonywane będzie we współpracy pomiędzy sektorem społecznym, gospodarczym i publicznym. Określone zostaną zasady i sposób współuczestnictwa wszystkich interesariuszy programu. Dzięki temu osiągnięta zostanie zgodność podejmowanych działań z potrzebami i oczekiwaniami społeczności lokalnej.

Współpraca międzysektorowa w realizacji zapisów Programu Rewitalizacji odbywać się będzie w kilku sferach:

- Merytorycznej – przez wspólne podejmowanie decyzji, rozwiązywanie problemów realizowane głównie na poziomie Zespołu ds. Programu Rewitalizacji. W spotkaniach zespołu brali będą także udział przedstawiciele sektora gospodarczego i społecznego
- Organizacyjnej – polegającej na angażowaniu charakterystycznych dla danego sektora zasobów.
- Finansowej – polegającej na współudziale finansowym wszystkich partnerów poprzez zapewnienie wkładu własnego w realizację określonych przedsięwzięć i wykorzystanie koncepcji partnerstwa publiczno – prawnego.
- Prawno - administracyjnej, związanej z uwzględnieniem odpowiednich przepisów przy realizacji zadań,
- Informacyjno-edukacyjnej -związanej z monitorowaniem i promocją.

Współpraca pomiędzy Partnerami Programu Rewitalizacji ma na celu :

- wykorzystanie potencjału organizacji oraz społeczności lokalnej poprzez skoordynowanie działań w ramach kilku wspólnych i spójnych projektów, które akceptowane i wspierane są przez wszystkich uczestników
- całkowite wykorzystanie umiejętności i zasobów będących w dyspozycji gminy, organizacji pozarządowych oraz przedsiębiorców
- popieranie innowacyjności proponowanych rozwiązań, wyrażające się zastosowaniem nowych podejść do rozwiązywania problemów

3.3. Wskaźniki realizacji Programu Rewitalizacji

Kluczowe znaczenie dla prawidłowej i efektywnej realizacji założeń Programu Rewitalizacji ma system monitoringu skuteczności działań oraz wprowadzenia modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu dokumentu.

Realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Jodłowa na lata 2016-2020 wymagać będzie zarówno od gminy Jodłowa, jak i od pozostałych beneficjentów końcowych usytuowanych w obszarze objętym rewitalizacją, dużej pracy w zakresie przygotowania dokumentacji technicznej, studiów wykonalności, wniosków aplikacyjnych.

Bieżącym monitorowaniem, polegającym na systematycznym zbieraniu oraz analizowaniu ilościowych i jakościowych informacji na temat wdrażanych projektów i realizacji całego programu, mającym na celu zapewnienie zgodności realizacji projektów z wcześniej zatwierdzonymi założeniami i celami zajmować się będzie Zespół ds. Programu Rewitalizacji.

Jednostka ta odpowiedzialna jest za :

- 1) gromadzenie i analizowanie informacji w układzie tabeli wskaźników zawartych w tabeli poniżej
- 2) sporządzenie raportów z realizacji dokumentu i przedstawienie ich do zatwierdzenia Radzie Gminy na sesji

Wskaźnik	Źródło danych	Jedn. miary	Rok 2016	Stan na rok 2020 , wskaźnik docelowy
Powierzchnia zmodernizowanej i zrewaloryzowanej przestrzeni społecznej na placu targowym	Monitoring własny	m2	0	2500
Powierzchnia zmodernizowanej i zrewaloryzowanej zewnętrznej przestrzeni społecznej na terenie starej zajezdni	Monitoring własny	m2	0	850
Powierzchnia zmodernizowanego budynku (obecnie magazyn GZK) na poczekalnie autobusową	Monitoring własny	m2	0	483
Długość wyźwirowanej drogi łączącej odnowione cmentarze	Monitoring własny	km	0	1,3

Wskaźniki monitoringowe wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Jodłowa

Lp.	Nazwa wskaźnika dla Gminy Jodłowa	Wartość wyjściowa dla Gminy Jodłowa w 2014r.	Średnia krajowa w 2014r	Wartość docelowa dla gminy Jodłowa w 2020 roku
1	Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem – wiek produkcyjny (określone dane tylko dla wieku	63,1	63,4	Powyżej średnie krajowej w 2020

	produkcyjnego, gdyż ma on najważniejsze znaczenie dla osiągnięcia założonych celów rewitalizacji w gminie)			
2	Przyrost naturalny na 1000 osób	0	-0,5	Powyżej zera
3	Saldo migracji na 1000 osób	-3,5	- 0,5	Powyżej zera
4	Liczba uczniów w szkołach podstawowych przypadająca na jeden oddział	11	18	Powyżej średniej krajowej
5	Liczba uczniów w gimnazjach przypadająca na jeden oddział	23	21	Powyżej średniej krajowej
6	Odsetek mieszkań wyposażonych w instalację wodociągową	0	91,8	Min 30% średniej krajowej
7	Odsetek mieszkań korzystających z instalacji kanalizacyjnej w % ogółu ludności	10,5	65,1	Min. 50% średniej krajowej
8	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (w %)	7,5	8,8	Poniżej średniej krajowej
9	Wydatki z budżetu na pomoc społeczną na 1 mieszkańca w zł.	639,15	520,24	Poniżej średniej krajowej
10	Wydatki budżetu na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego na 1 mieszkańca w zł.	116,48	144,22	Powyżej średniej krajowej w 2020 roku
11	Wydatki budżetu gminy na turystykę na 1 mieszkańca	0,00	11.03	Min. 40% średniej krajowej w 2020 roku

Źródło : opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy oraz GUS stan na 31.12.2014r.

4. Instrumenty finansowe Programu Rewitalizacji

Wyprowadzenie obszarów zdegradowanych w gminie Jodłowa z sytuacji kryzysowej jest procesem długotrwałym i wymagającym znacznych nakładów finansowych na realizację poszczególnych projektów. Gmina Jodłowa planuje wykonanie wyszczególnionych w dokumencie inwestycji w oparciu m.in. o zewnętrzne środki finansowe, głównie bezzwrotne dotacje, jak również środki własne. Obecnie Polska znajduje się w okresie przejściowym, w którym środki z perspektywy budżetowej na lata 2014-2020 nie zostały jeszcze uruchomione. W Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Podkarpackiego na lata 2014 -2020 duży potencjał niesie ze sobą perspektywiczne zaangażowanie w rewitalizację także innych partnerów, angażując tym samym dodatkowy kapitał i rozkładając ciężar finansowy rewitalizacji na różne podmioty. Do głównych źródeł finansowania projektów rewitalizacyjnych należą przede wszystkim:

- Środki własne podmiotów realizujących inwestycję
- Bezzwrotne dotacje z funduszy europejskich
- Zwrotne instrumenty finansowe
- Dotacje celowe z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa narodowego
- Dotacje i pożyczki z Funduszu Ochrony środowiska
- Kredyty i pożyczki komercyjne

Finansowanie działań w ramach Narodowego Planu Rewitalizacji będzie pochodzić z następujących źródeł, dedykowanych w całości lub częściowo celom rewitalizacji ;

- 1) Publicznych wspólnotowych (Europejskich Funduszy strukturalnych i inwestycyjnych: EFRR, EFS i Funduszu Spójności, w ramach programów regionalnych i krajowych, w tym także sukcesywne zasilanie środkami pochodzącymi ze spłaty pożyczek)
- 2) Publicznych krajowych – istniejących instrumentów i źródeł (przez terytorialne profilowanie – ukierunkowanie na obszary zdegradowane istniejących instrumentów różnych polityk, dotyczących np. wykluczenia społecznego, edukacji, infrastruktury, środowiska, kultury, zabytków, mieszkalnictwa.
- 3) Prywatnych – przez tworzenie zachęt do inwestowania na obszarach zdegradowanych.

5. Mechanizmy i sposoby włączania przedsiębiorców oraz inne podmioty i grupy aktywne w proces rewitalizacji

Gminny Program Rewitalizacji jest dokumentem strategicznym, którego skutki wdrożenia obejmują praktycznie wszystkie podmioty zlokalizowane na obszarze rewitalizowanym. Powoduje to konieczność zaangażowania do prac w przygotowanie i wdrażanie szerokiego spektrum przedstawicieli sektora samorządowego, pozarządowego i biznesowego.

W celu zaangażowania w planowanie i realizację jak największej grupy mieszkańców reprezentujących sektor biznesu, samorządu oraz organizacji pozarządowych, należy ustalić stały system komunikacji Zespołu ds. Rewitalizacji z mieszkańcami. W ramach promocji programu Rewitalizacji podejmowane winny być takie działania jak :

- Umieszczenie na stronie internetowej Urzędu Gminy Jodłowa informacji o postępach we wdrażaniu Programu
- Umieszczenie informacji na tablicach ogłoszeń w miejscach publicznie dostępnych
- Bieżące informowanie mieszkańców przez Wójta Gminy oraz przedstawicieli sołectw na terenie gminy
- Organizacja spotkań bezpośrednich z potencjalnymi partnerami społeczno – gospodarczymi
- Umieszczenie tablic reklamowych w miejscach realizacji inwestycji infrastrukturalnych, informujących o zakresie realizowanych projektów
- Umieszczenie stałej tablicy pamiątkowej w miejscach ogólnie dostępnych, celem pozostawienia trwałej informacji o ewentualnym wsparciu inwestycji ze środków unijnych
- Publikacje w lokalnej prasie

6. Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej Programu Rewitalizacji

6.1. Sposoby monitorowania i oceny Programu Rewitalizacji

System monitorowania oraz oceny programu rewitalizacji stanowi kluczowy element gwarantujący jego powodzenie w dłuższej perspektywie czasu i rozpoczyna się już od momentu jego uruchomienia. Monitorowanie jest procesem systematycznego zbierania, raportowania i interpretowania danych. Monitoring dostarcza informacji o postępie realizacji i efektywności wdrażania poszczególnych projektów inwestycyjnych oraz programów jak i sposobie i prawidłowości wykorzystania udzielonej pomocy finansowej. Monitorowanie dotyczyć będzie przede wszystkim kontroli realizacji projektów inwestycyjnych oraz osiągania planowanych wskaźników produktów i rezultatów dla poszczególnych inwestycji.

Monitoring prowadzony będzie w zakresie rzeczowym i finansowym.

Monitoring rzeczowy obejmował będzie skwantyfikowane dane obrazujące postęp we wdrażaniu programu oraz umożliwienie oceny jego wykonania w odniesieniu do celów ustalonych w Programie Rewitalizacji

Monitoring rzeczy polegał również będzie na bieżącej ocenie programu i dotyczył będzie ilości rozpoczętych remontów, rozpoczętych budów, zakłóceń w ruchu kołowym związanych z przebudową chodników i ulic.

Monitoring finansowy obejmował będzie dane finansowe realizacji projektów będących podstawą do oceny sprawności wydatkowania przeznaczonych na nie środków finansowych w oparciu o raporty okresowe obrazujące wysokość wkładu finansowego pochodzącego ze środków publicznych.

Program Rewitalizacji winien stanowić dokument ponadkadencyjny, określający cele i programy działań na kilka lat, wymagający okresowej aktualizacji oraz ciągłego podnoszenia jakości. Ze względu na swój długookresowy charakter planowanie strategiczne jest procesem ciągłym, wymagającym stałego śledzenia zmian prawnych, gospodarczych, politycznych, społecznych i ich uwzględniania w przyjętym dokumencie oraz stałego przesuwania horyzontu planowania na kolejne lata.

Ocena programów (projektów i zadań inwestycyjnych), których częścią są projekty współfinansowane ze środków Unii Europejskiej przebiegać powinna według czterech typów ocen:

- ex-ante (przed realizacją Programu),
- mid-term (w połowie okresu realizacji).

- ex-post (na zakończenie Programu). W ramach tej oceny przewiduje się, że po zakończeniu danego projektu, przez dwa kolejne lata – w systemie rocznym – sporządzane będą raporty celem weryfikacji rzeczywistych i planowanych wskaźników oddziaływania,
- on going (na bieżąco). Ocenie będą podlegać poszczególne projekty i zadania inwestycyjne w trakcie ich realizacji.

Raporty z oceny Programu Rewitalizacji oraz poszczególnych projektów inwestycyjnych powinny być sporządzane zgodnie z zaleceniami Unii Europejskiej oraz innych instytucji zaangażowanych w realizację konkretnego projektu.

6.2. Public Relations Programu Rewitalizacji

Główną jednostką odpowiedzialną za promocję Programu Rewitalizacji, za promocję poszczególnych projektów i zadań inwestycyjnych Programie będzie Urząd Gminy w Jodłowej wraz z Zespołem ds. Programu Rewitalizacji. Jednostki te mają za zadanie zapewnić powszechny dostęp do bieżących informacji na temat prowadzonych przedsięwzięć tj dostarczyć informacji o zakresie i wymiarze pozyskanego dofinansowania zewnętrznego dla poszczególnych projektów, a także rezultatach działań na poziomie konkretnych obszarów problemowych oraz całej gminy. Oprócz tego odpowiedzialność za upowszechnianie bieżących informacji na temat poszczególnych działań rewitalizacyjnych spoczywa również na partnerach realizowanych przedsięwzięć. Jeśli projekty będą współfinansowane ze środków Unii Europejskiej, wówczas promocja tychże przedsięwzięć będzie się odbywać zgodnie z wytycznymi właściwych instytucji w tym zakresie.

W ramach promocji Programu Rewitalizacji wykorzystywane będą następujące narzędzia komunikacji :

- Strona internetowa Urzędu Gminy Jodłowa wraz z pocztą elektroniczną komórki odpowiedzialnej za kontakt z lokalną społecznością w sprawie rewitalizacji
- Lokalne media : Obserwator Lokalny, i TV Południe, Wiadomości Dębickie.
- Spotkania Zespołu ds. Programu Rewitalizacji wraz z przedstawicielami kluczowych dla rewitalizacji zdegradowanych obszarów gminy, partnerów z sektora społecznego i gospodarczego z ekspertami i specjalistami zewnętrznymi
- Konsultacje opracowanego Planu- Plan będzie zamieszczony na stronie internetowej Urzędu Gminy Jodłowa.

Celem działań związanych z promocją dokumentu jest dotarcie do jak najszerszej grupy beneficjentów – mieszkańców, organizacji pozarządowych i przedsiębiorców, a także instytucji publicznych mogących stać się partnerami w realizacji określonych zadań.

7. Podsumowanie

Program rewitalizacji charakteryzuje się :

- kompleksowością, czyli całościowym spojrzeniem na zdegradowany obszar, na którym podejmowane działania w sferze infrastrukturalnej, gospodarczej, społecznej i środowiskowej są w pełni ze sobą zintegrowane i podporządkowane tym samym celom.
- koordynacją działań, czyli takim zarządzaniem procesem, aby prowadzony był zgodnie z ustalonym harmonogramem, przy optymalnym wykorzystaniu zasobów istniejących jak i powstałych dzięki realizacji poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.
- wieloletnością – stopień skomplikowania procesu rewitalizacji ,konieczność podjęcia wielu działań oraz ich kosztowność zmusza do rozłożenia wysiłków na wiele lat .

Program Rewitalizacji powoduje:

- usystematyzowanie obszarów na których program będzie realizowany
- jednolitość dla wszystkich zainteresowanych,
- klarowność kryteriów oceny,
- powiązanie z możliwościami finansowymi,
- pełniejsze rozpoznanie potrzeb mieszkańców i lepsze ich zaspokajanie,
- radykalne zwiększenie szans na pozyskanie środków z Unii Europejskiej.

Program Rewitalizacji zawiera:

- listę zadań inwestycyjnych z zakresem rzeczowym i finansowym,
- terminy realizacji zadań,
- podmioty realizujące zadania
- prognozę wydatków,
- wielkość środków przeznaczonych na inwestycje,

8. Wykorzystane materiały.

- Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 -2020 – Minister Infrastruktury i Rozwoju, Warszawa 03 lipca 2015r.
- Ustawa z dnia 9 października 2015r. o rewitalizacji
- Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu
- Polska 2030 Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji, Warszawa 11.01.2013r.
- Strategia Rozwoju kraju 2020 – Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa wrzesień 2012
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010 - 2020: Regiony, miasta, Obszary wiejskie – Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2010 r.
- Strategia rozwoju społeczno – gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020 – Ministerstwo Rozwoju regionalnego, dokument przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 30 grudnia 2008 r. uchwała nr 278/08
- Strategia Rozwoju Województwa Podkarpackiego 2020 – Rzeszów, sierpień, 2013r.
- Program Ochrony Środowiska- Gmina Jodłowa na lata 2010 -2013 z uwzględnieniem lat 2014 -2017 – Urząd Gminy Jodłowa
- Strategia zrównoważonego Rozwoju Gminy Jodłowa na lata 2014 - 2020, Kraków styczeń 2014; JKU Konsulting spółka z o.o.
- Plan Gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Jodłowa – JKU Konsulting spółka z o.o.
- Studium uwarunkowań i kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Jodłowa – diagnoza stanu – EPRD Biuro Polityki Gospodarczej i Rozwoju Regionalnego, Kielce , ul. Szkolna 36a
- Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jodłowa na lata 2008 - 2017 – Jodłowa październik 2007
- Województwo Podkarpackie. Podregiony, powiaty, gminy”, Urząd Statystyczny w Rzeszowie Rzeszów 2015r
- Statystyczne Vademecum Samorządowca 2015 - Urząd Statystyczny w Rzeszowie
- Strona internetowa Gminy Jodłowa - www.jodlowa.eu

- Materiały uzyskane drogą internetową

Załączniki :

Załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno – przestrzennych obszaru rewitalizacji

Obszar rewitalizacji II – sołectwo Jodłowa

GK.6642.1.243.2016.

Kopia Mapy Ewidencyjnej

Skala 1:2000

Woj. podkarpackie.

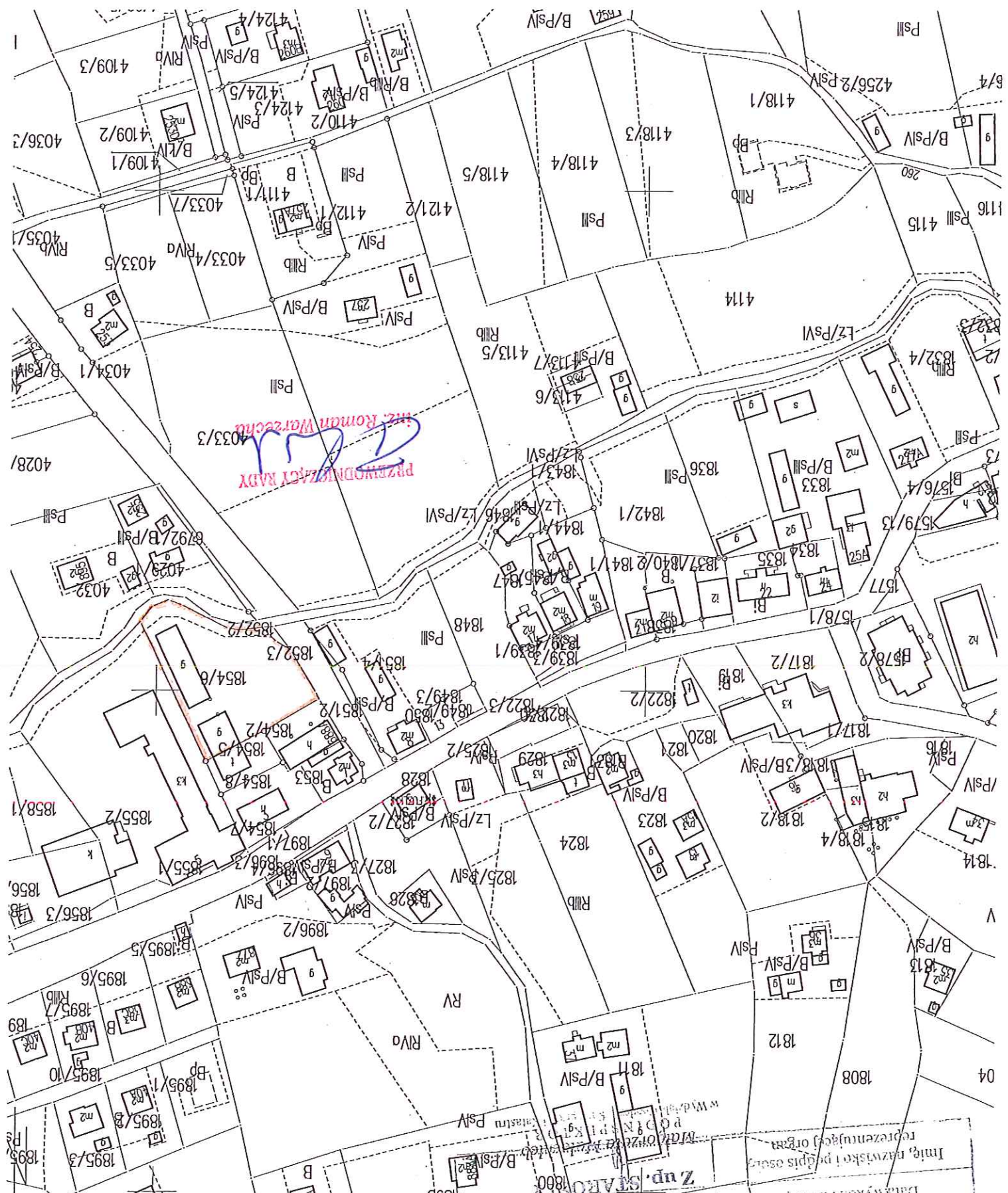
powiat. debicki

Gmina (Miasto): Jodłowa

Obwód ewid.: 180305.2.0004 Jodłowa

Arkusze mapy: 7.120.23.04

Pozwala się zgodność niniejszej kopii z treścią materiału państwowego	
Organ prowadzący państwowy zasób	MAPA EWIDENCYJNA
Geodezyjny i kartograficzny	
Nazwa materiału zasobu	
Widoczny materiał	
zespół	
Data wykonania kopii	
Imię, nazwisko i podpis osoby reprezentującej organ	
Z up. STAROSTA	
23-08-2016	
8030524-23/2010	

Obszar rewitalizacji I - centrum społeczno-gospodarcze

Załącznik autobusowa

STAROSTA DEBICKI

MAPA EWIDENCYJNA

Organ prowadzący państwowy zasób

geodezyjny i kartograficzny

Wzrost materiału zasobu

Widoczny materiał

z zasobu

Data wykonania kopii

Inne, nazwisko i podpis osoby

reprezentującej organ

23-08-2016

80305224-23/2010

